

ਆਤਮ ਸਾਖਸ਼ਾਤਕਾਰ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਵਿਗਿਆਨ

ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ (ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ)

ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਦਿਵਜ ਗਿਆਨਵਾਈ
ਸੰਕਲਨ : ਪੂਜਨੀਕ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਭਾਈ ਦੇਸਾਈ

ਆਤਮ ਸਾਖਸਾਤਕਾਰ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਵਿਗਿਆਨ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸੀ. ਪਟੇਲ, ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਅਰਥਾਨਾ ਟ੍ਰਸਟ, 5, ਮਮਤਾ ਪਾਰਕ ਸੋਸਾਇਟੀ,
ਨਵੀਂ ਗੁਜਰਾਤ ਕਾਲੇਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਉਸਮਾਨਪੁਰਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ - 380014, ਗੁਜਰਾਤ. ਫੋਨ- (੦੭੯)
39830100

© All Rights reserved – Deepakbhai Desai
Trimandir, Simandhar City, Ahmedabad- Kalol Highway, Adalaj,
Dist. – Gandhinagar- 382421, Gujarat, India.
No part of this book may be used or reproduced in any manner whatsoever without written
permission from the holder of the copyright.

ਸੰਸਕਰਨ : ਦੂਜਾ, ਜੁਲਾਈ 2015, 2000 ਕਾਪੀਆਂ

ਭਾਵ ਮੁਲ : 'ਪਰਮ ਵਿਨਯ' ਅਤੇ 'ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ', ਇਹ ਭਾਵ!

ਦ੍ਰਵਜ ਮੁੱਲ : 10 ਰੁਪਏ

ਮੁਦਰਕ : ਅੰਬਾ ਓਫਸੈਟ, ਪਾਰਸਵਨਾਥ ਚੈਂਬਰਜ,

ਨਵੀਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੋਲ ਇੰਕਮਟੈਕਸ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-380014. ਫੋਨ: (੦੭੯) 27542964

ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਕੈਣ ?

ਜੂਨ 1958 ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਕਰੀਬ ਛੇ ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਭੀੜ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸੂਰਤ ਸਹਿਰ ਦਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੰ : 3 ਦੀ ਬੈਚ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਬਾਲਾਲ ਮੂਲਜੀਭਾਈ ਪਟੇਲ ਰੂਪੀ ਦੇਹ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਕ੍ਰਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਆਕੁਲ 'ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ' ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਿਰਜਿਆ ਅਧਿਆਤਮ ਦਾ ਅਦਭੂਤ ਅਚੰਭਾ। ਇੱਕ ਹੀ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਕੈਣ ? ਭਗਵਾਨ ਕੈਣ ? ਜਗਤ ਕੈਣ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ? ਕਰਮ ਕੀ ਹਨ ? ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਹੈ ? ਆਦਿ ਜਗਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਹੱਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਦੁੱਤੀ ਪੂਰਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਧਿਅਮ (ਜ਼ਰਿਆ) ਬਣੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਬਾਲਾਲ ਮੂਲਜੀ ਭਾਈ ਪਟੇਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਚਰੋਤਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭਾਦਰਣ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੱਟੀਦਾਰ, ਪੇਸੇ ਤੋਂ ਕੰਟਰੈਕਟਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀਤਰਾਗ ਪੁਰਖ !

'ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ', ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਸਾਂਗੇ ਅਪਣੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਯਾਜਕ ਜਨਾਂ (ਮੁਮੁਕਸ਼ੁ ਜਨਾਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਦਭੂਤ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਤੋਂ। ਉਸਨੂੰ ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ ਕਿਹਾ। ਅਕ੍ਰਮ, ਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਕ੍ਰਮ ਦੇ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਭਾਵ ਪੈਂਡੀਆਂ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਚੜਨਾ। ਅਕ੍ਰਮ ਭਾਵ ਲਿਫਟ ਮਾਰਗ, ਸਾਰਟ ਕਟ।

ਉਹ ਖੁਦ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 'ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਕੈਣ ?' ਦਾ ਰਹੱਸ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ "ਇਹ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ 'ਏ. ਐਮ. ਪਟੇਲ' ਹਨ। ਅਸੀਂ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ 'ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ' ਹਨ। ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਤਾਂ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਦੇ ਨਾਥ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ 'ਇੱਥੇ' ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ (ਪ੍ਰਗਟ) ਹੋਏ ਹਨ। ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।"

ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ

ਆਤਮ ਸਾਖਸਾਤਕਾਰ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਵਿਗਿਆਨ

1. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ ?

ਇਹ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਲਾਈਫ ਹੀ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਮਕਸਦ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੱਛਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾ-ਪੀ ਕੇ ਮੌਜ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵਰੀਜ਼ (ਚਿੰਤਾ) ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ? ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇੰਡ ਹੀ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾਉਣਾ ਇਸਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਦੇ ਮਕਸਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਭੈਤਿਕ ਸੁੱਖ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ।

ਇਸ ਢੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਹੀ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਸਮਝ ਲਓ, ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਸੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ।’ ਜੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਉਹ ਦੇਣਾ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਕਰੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਕਿਵੇਂ ਦੇਈਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਓਬਲਾਈਜਿੰਗ ਨੇਚਰ (ਉਪਕਾਰੀ ਸੁਭਾਅ) ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਲਿਆਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਿਆ ਦਿਓ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਹਨ ਓਬਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ, ਸੰਸਾਰਿਕ ਅਤੇ ਅਤਿਆਂਤਿਕ

ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੀਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਵਤੀਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ, ਉੱਚੇ ਸਤਸੰਗੀ ਪੁਰਖਾਂ, ਸੱਚੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੀਏ ਅਤੇ ਕੁਸੰਗ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਈਏ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਮਕਸਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ (ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਾਰੇ ਪੜਲ ਸੌਲਵ ਹੋ ਜਾਣਗੇ (ਅਤੇ ਮੋਕਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ)।

ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮਕਸਦ ਕੀ ? ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਹੀ, ਇਹੋ ਮਕਸਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ? ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਭਟਕਣਾ ਹੈ ? ਅਨੰਤ ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ-ਭਟਕ ... ਭਟਕਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਨਾ ! ਕਿਉਂ ਭਟਕਣਾ ਪਿਆ ? ਕਿਉਂਕਿ ‘ਮੈਂ ਕੋਣ ਹਾਂ’, ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ। ਖੁਦ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ। ਖੁਦ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ‘ਖੁਦ ਕੋਣ ਹੈ’, ਕੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ? ਇੰਨੇ ਭਟਕੇ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਤੁਸੀਂ ? ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹੋ ? ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਵੀ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ? ਮਨੁੱਖ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਮਕਸਦ ਹੈ।

ਮੋਕਸ਼, ਦੇ ਸਟੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਮੋਕਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਸਧਾਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ।

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਹਾਂ, ਉਹ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਖਰੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੈਕੰਡਰੀ (ਦੂਜੀ) ਸਟੇਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਸਟੇਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਮੋਕਸ਼ ਭਾਵ ਸੰਸਾਰੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁੱਖ ਛੂਹੇ ਨਹੀਂ, ਉਪਾਧੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਾਧੀ

ਰਹੇ, ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਮੋਕਸ਼ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਹ ਛੁੱਟਦੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਅਤਿਆਂਤਿਕ ਮੁਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲਾ ਮੋਕਸ਼ ਇੱਥੇ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੋਕਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਨਾ! ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹੀਏ ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਛੂਹੇ ਨਾ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੋਕਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਵਤ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਜੀਵ ਮਾਤਰ ਕੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ? ਅਨੰਦ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵੀ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦਾ। ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਜਾਈਏ ਜਾਂ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਜਾਈਏ, ਤਾਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਸੁੱਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਾਪਸ ਫਿਰ ਦੁੱਖ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੁੱਖ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੁੱਖ ਆਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸੁੱਖ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਕਹਾਂਗੇ? ਉਹ ਤਾਂ ਮੂਰਛਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਪਰਮਾਨੈਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਟੈਪਰੇਰੀ ਸੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਸਗੋਂ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਆਤਮਾ ਕੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ? ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਸਵਤ (ਨਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ) ਸੁੱਖ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਉਹ ‘ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਲੈ ਲਵਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਾਂ, ਬੰਗਲਾ ਬਣਾਵਾਂ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਆਏਗਾ, ਗੱਡੀ ਲੈ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਮਿਲੇਗਾ,’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਜੰਜਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੱਖ ਖੁਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੈ, ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਨਾਤਨ (ਸੁੱਖ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਦੁੱਖ

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਹੀ ਲੱਭਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ‘ਸੁੱਖ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਦੇ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁੱਖ ਨਾ ਆਵੇ’। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇੱਕ ਵੀ ਸੁੱਖ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੱਭ ਲਓ। ਜਾਇ, ਸ਼ਾਸਵਤ ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਖੁਦ ਦੇ ‘ਸਵੈ’ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਅਨੰਤ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਾਸ਼ਵੰਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ ਲੱਭਣ ਨਿਕਲੇ ਹਨ।

ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ ਦੀ ਖੇਜ਼

ਜਿਸਨੂੰ ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੁੱਖ ਨਾ ਛੂਹੇ ਤਾਂ ਉਸ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ, ਉਹੀ ਮੇਕਸ਼ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੇਕਸ਼ ਦਾ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਸੁੱਖ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁੱਖ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਦੱਸੇ ਮੈਨੂੰ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਭਟਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਹਾਂ, ਪਰ ਸੁੱਖ ਵੀ ਟੈਪਰੇਗੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਟੈਪਰੇਗੀ (ਨਕਲੀ, ਨਾ ਟਿਕਣ ਵਾਲਾ) ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਉਸ ਸੁੱਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁੱਖ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਆਏ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੁੱਖ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੁੱਖ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹੀ ਮੇਕਸ਼ ਹੈ। ਮੇਕਸ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਸੰਸਾਰੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਅਭਾਵ (ਕਮੀ, ਘਾਟ), ਉਹੀ ਮੇਕਸ਼! ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਦਾ ਅਭਾਵ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ!

ਇੱਕ ਤਾਂ, ਬਾਹਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਤਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਇੰਸਟਸਟ ਸਟੱਡੀ ਕਰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ! ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਆਂਤਰ ਵਿਗਿਆਨ (ਅੰਦਰਲਾ ਵਿਗਿਆਨ) ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਖੁਦ ਦੇ ਸਨਾਤਨ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਵਾਏ ਉਹ ਆਤਮ ਵਿਗਿਆਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਪਰੇਗੀ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਵਾਲਾ ਸੁੱਖ ਦਿਲਾਏ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਬਾਹਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ੀ (ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ) ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਕੂਮ ਵਿਗਿਆਨ ਤਾਂ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਨਾਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

3. ‘I’ and ‘My’ are Separate (‘ਮੈਂ ਅਤੇ ‘ਮੇਰਾ’ ਅਲੱਗਾ)

‘ਗਿਆਨੀ’ ਹੀ ਮੌਲਿਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਦੇਣ

‘I’ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ‘My’ ਮਾਇਆ ਹੈ। ‘My’ is relative to ‘I’. ‘I’ is real. ਆਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ‘I’ ਵਿੱਚ ਮੜ੍ਹੀਏ (ਆਰੋਪਣ ਕਰੀਏ) ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੂਲ ਆਤਮਾ ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ‘I’ and ‘My’ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਭ ਨੂੰ, ਫਾਰੇਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਾਈਂਸ ਹੈ। ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਇਹ ਅਧਿਆਤਮਕ research ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ‘I’ ਉਹ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰ ਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ‘My’ ਉਹ ਮਾਲਕੀ ਭਾਵ ਹੈ।

ਸੈਪਰੇਟ, ‘I’ and ‘My’

ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ, Separate ‘I’ and ‘My’ with a Separator, ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ‘I’ ਐਡ ‘My’ ਨੂੰ ਸੈਪਰੇਟ ਕਰ ਸਕੋਗੇ ? ‘I’ ਐਡ ‘My’ ਨੂੰ ਸੈਪਰੇਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ? ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਜਾਣਨਾ ਤਾਂ ਪਵੇਗਾ ਨਾ ! ਸੈਪਰੇਟ ‘I’ ਐਡ ‘My’। ਜਿਵੇਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਲਈ ਸੈਪਰੇਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਲਾਈ ਸੈਪਰੇਟ (ਵੱਖਰੀ) ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ‘My’ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ ? ‘I’ ਇਕੱਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ‘My’ ਨਾਲ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ‘My’ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ !

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਕੀ ਕੀ ‘My’ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਮੇਰਾ ਘਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ।

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਅਤੇ ਵਾਈਫ਼ ਕਿਸਦੀ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੀ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਕਿਸਦੇ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਅਤੇ ਇਹ ਘੜੀ ਕਿਸਦੀ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੀ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਅਤੇ ਇਹ ਹੱਥ ਕਿਸਦੇ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਹੱਥ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹਨ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਫਿਰ ‘ਮੇਰਾ ਸਿਰ, ਮੇਰਾ ਸ਼ਰੀਰ, ਮੇਰੇ ਪੈਰ, ਮੇਰੇ ਕੰਨ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ’, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਾਂਗੇ । ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ‘ਮੇਰਾ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ‘ਮੇਰਾ’ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ‘ਤੁਸੀਂ’ ਕੈਣ ਹੋ ? ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ? ‘My’ ਨੇਮ ਇੜ ਚੰਦੂਭਾਈ’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਚੰਦੂਭਾਈ ਹਾਂ’, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਤਮਕ (ਵਿਰੋਧ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣਾ) ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਲੱਗਦਾ ਹੈ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਹੋ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ‘I’ ਅਤੇ ‘My’ ਦੇ ਹਨ । ਇਹ ‘I’ ਅਤੇ ‘My’ ਦੀਆਂ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਅਲੱਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਪੈਰੇਲਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਦੇ ਏਕਾਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਏਕਾਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ‘My’ ਨੂੰ ਸੈਪਰੇਟ ਕਰ ਦਿਓ । ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ‘My’ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਵੋ ।

‘My’ ਹਾਰਟ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਵੋ । ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਸੈਪਰੇਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਪੈਰ, ਇੰਦਰੀਆਂ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਹਾਂ, ਸਾਰੇ । ਪੰਜ ਇੰਦਰੀਆਂ, ਪੰਜ ਕਰਮ ਇੰਦਰੀਆਂ, ਮਨ-ਬੁੱਧੀ-ਚਿੱਤ-ਅਹੁੰਕਾਰ ਸਾਰੇ । ਅਤੇ ‘ਮਾਈ ਇਗੋਇਜ਼ਮ’ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ‘ਆਈ ਐਮ ਇਗੋਇਜ਼ਮ’ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ‘ਮਾਈ ਇਗੋਇਜ਼ਮ’ ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ‘ਮਾਈ ਇਗੋਇਜ਼ਮ’ ਕਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ । ਪਰ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ ਜੋ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਫਿਰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ । ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕੋਗੇ । ਤੁਸੀਂ ਸਥੂਲ ਵਸਤੂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਸੂਖਮ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ । ਸੂਖਮ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਸੂਖਮਤਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਸੂਖਮਤਮ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ ।

ਪਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਪੇਅਰ ਪਾਰਟਸ ਅਲੱਗ ਕਰਦੇ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ‘I’ ਐਂਡ ‘My’ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਚੇਗਾ ? ‘My’ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਚਿਆ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ‘I’

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਉਹ ‘I’ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ! ਬਸ, ਉਸੇ ‘I’ ਨੂੰ ਗੀਲਾਇਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ।

ਉੱਥੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ । ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ “ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ” ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਰਹੇਗਾ । ਅਨੁਭਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਿਵਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ (ਅਲੋਕਿਕ ਅੱਖਾਂ) ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਆਤਮਵਤ ਸਰਵਭੁਤੇਸ਼੍ਵਰ ਦਿਖੇ (ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ) ।

4. ‘ਮੈਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਿਵੇਂ ?

ਜਪ-ਤਪ, ਵਰਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਵਰਤ, ਤਪ, ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਕਿ ਕੈਮਿਸਟ ਦੇ ਕੋਲ ਜਿੰਨੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਜੋ ਦਵਾਈਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਨੀਂ ਹੀ ਬੋਤਲ ਤੁਸੀਂ ਲੈ ਜਾਣੀ ਹੈ । ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਰਤ, ਤਪ, ਨਿਯਮ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ । ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਪ,

ਤਪ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ, ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਕੀ ਤਪ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਤਪ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਫਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਿੰਮ ਬੀਜੇ ਤਾਂ ਕੈੜੇ ਫਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਬ ਉਗਾਈਏ ਤਾਂ ਮਿੱਠੇ ਫਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜਣਾ। ਮੇਕਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਤਪ ਤਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰੀ ਤਪ ਨੂੰ ਤਪ ਸਮਝ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜੇ ਤਪ ਬਾਹਰ ਦਿਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਪ ਤਾਂ ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਲ ਤਾਂ ਪੁੰਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਪ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦੀਠ ਤਪ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਮੰਤਰ ਜਾਪ ਨਾਲ ਮੇਕਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਮੇਕਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਮੰਤਰ ਜਾਪ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੇ ਉਹ ਮੰਤਰ, ਉਸ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਸੁੱਖ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਮੇਕਸ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਮਾਰਗ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬੰਧਨ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇ ਗਿਆਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੰਦਰੀ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਉਹ ਭ੍ਰਾਂਤੀ (ਭਰਮ) ਹੈ ਅਤੇ ਅਤੀਇੰਦਰੀ (ਅਗੋਚਰ) ਗਿਆਨ ਹੀ ਅਸਲ ਗਿਆਨ ਹੈ।

ਜਿਸਨੂੰ ਖੁਦ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਕੇ ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਾਵੇ 'ਮੈਂ ਦੀ !

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਓ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਉਸ ਲਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਓ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ‘ਮੈਂ ਕੈਣ ਹਾ’ ਇਹ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ? ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿ ਸਕੀਏ ? ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰੀ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ‘ਮੈਂ ਕੈਣ ਹਾਂ’ ਇਹ ਜਾਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ‘ਤੁਸੀਂ ਕੈਣ ਹੋ’ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਹੀ ਹੈ ਇੱਥੇ। ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਮੇਕਸ਼ ਦਾ ਸਰਲ ਉਪਾਅ

ਜਿਹੜੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਮੁਕਤੀ ਕਰ ਦਿਓ ! ਇਹੀ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਉਪਾਅ। ‘ਖੁਦ ਕੈਣ ਹੈ’ ਇਹ ਗਿਆਨ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮੇਕਸ਼ ਗਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਤੇ ਆਤਮਗਿਆਨੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ (ਤਦ ਤੱਕ) ਆਤਮਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਤਮਾ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੁਣ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਚੇਤਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋ ਗਈ ਮਤਲਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ‘ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਹੋ !

ਮੇਕਸ਼ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਤਪ-ਤਿਆਗ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਹੀ ਤਪ ਅਤੇ ਇਹੀ ਗਿਆਨ, ਦਰਸ਼ਨ, ਚਰਿਤਰ ਅਤੇ ਤਪ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਫਲ ਮੇਕਸ਼ ਹੈ।

‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਹੀ ਮੇਕਸ਼ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸੌਖਾ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. 'ਮੈਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ-ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ?

ਲੇੜ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਾਂ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ? ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣਾ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਨਾ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਾ ਜਾਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ 'ਆਤਮ ਗਿਆਨ' ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ, 'ਹੁਣ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂ ?' ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ 'ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ। ਓਥੇ, ਉਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਹੋ'। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵੀ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮੇਕਸ਼ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵੀ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ 'ਨਿਸ਼ਚੈ' ਦੇ ਲਈ ਹਨ। ਵਿਹਾਰ ਰਿਲੇਟਿਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਰੀਅਲ ਹੈ। ਰਿਲੇਟਿਵ ਦੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਦੇ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇਗਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ' ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ' ਭਾਵ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਖੁਦ ਤਦਸਵਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਬੈਠੇ ਹਨ। ਭਾਵ 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ' ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਆਧੀ, ਵਿਆਧੀ ਅਤੇ ਉਪਾਧੀ (ਮਨ, ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਸ਼ਟ) ਵਿੱਚ ਸਮਾਧੀ ਦਿਵਾਉਣ ਉਹ 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ'।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਖੁਦ ਆਤਮ ਸਾਖਸ਼ਾਤਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਗਿਆਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਉਹ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿਰਫ ਆਤਮ ਸਾਖਸ਼ਾਤਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਇਹ ਜਗਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖੁਦ ਕੋਣ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਣ ਹੈ; ਇਹ ਸਭ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤਾਂ ‘ਹੈਲਪਰ’ ਹਨ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਣ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਣ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ !

ਅਰਪਣ ਵਿਧੀ ਕੋਣ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਅਰਪਣ ਵਿਧੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਪਣ ਵਿਧੀ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਥੋਂ ਵਾਪਿਸ ਅਰਪਣ ਵਿਧੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਹਾਏਗਾ ਨਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਅਰਪਣ ਵਿਧੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤਾਂ ਕੀ-ਕੀ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਆਤਮਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ। ਮਤਲਬ ਸਭ ਕੁਝ ਅਰਪਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ! ਅਰਪਣ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਿੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਗਾਈਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਅਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਆਤਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ‘ਮੈਂ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਉਸਦਾ ਗਿਆਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਖੁਦ ਅਨੁਭਵ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ‘ਅਸੀਂ’ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਇੱਥੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ‘ਗਿਆਨ’ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਦੋਂ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਅਨਾਤਮਾ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਖੁਦ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਧੂ ਸੰਨਿਆਸੀ ਸਾਰੇ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਉਸਦੇ ਸਾਧਨ (ਨਿਮਿਤ) ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਘਰ ਹੀ ਦਵਾਈ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ? ਉੱਥੇ ਕਿਵੇਂ ਚੁਕੰਨੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ! ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ! ਸ਼ਾਸਤਰ ਖੁਦ ਦੀ ਅਕਲ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੀ ਗਏ। ਇਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸਵਫ਼ੰਦ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਫ਼ੰਦ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅਨੰਤ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਮਰਣ ਹੋ ਗਿਆ ! ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਜਨਮ ਦਾ ਮਰਣ ਸੀ !!!

ਅਕ੍ਰਮ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਨਕਦ ਮੇਕਸ

‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਹ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੇਚਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਪੁੱਠੇ ਰਸਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ, ਇੱਕ ਅੱਧੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਗਿਆਨ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਆਤਮ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਕਸ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਨਕਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਦੇਰ ਸਹਿਤ ਮੇਕਸ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਕ੍ਰਮ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਨਕਦ ਮੇਕਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ !

ਗਿਆਨੀ ਹੀ ਕਰਾਏ ਆਤਮਾ-ਅਨਾਤਮਾ ਦਾ ਭੇਦ

ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅੰਗੂਠੀ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਤਾਬਾ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹੀਏ ਕਿ, ‘ਭਰਾਵ’, ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿਓ ਨਾ ! ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ? ਕੌਣ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਸੁਨਿਆਰਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪਰਟ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਤਾਂਬਾ ਦੋਵੇਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸੋਨਾ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਧਰਮ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗੁਣਧਰਮ ਇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਗੁਣਧਰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਆਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਅੰਗੂਠੀ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ‘ਮਿਕਸਚਰ’ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਤਾਂਬਾ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਕੰਪਾਊਂਡ ਸਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮ ਅਲੱਗ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਅਚੇਤਨ ਦਾ ਮਿਕਸਚਰ ਹੈ, ਉਹ ਕੰਪਾਊਂਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਾਊਂਡ ਬਣ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਚੇਤਨ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਅਚੇਤਨ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਹੀ ਗੁਣ ਧਰਮ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ, ਵਰਲਡ (ਸੰਸਾਰ) ਦੇ ਗਰੇਟਿਸਟ ਸਾਈਟਿਸਟ

ਉਹ ਤਾਂ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਹੀ ਹਨ ਜੇ ਵਰਲਡ (ਸੰਸਾਰ) ਦੇ ਗਰੇਟਿਸਟ ਸਾਈਟਿਸਟ ਹਨ, ਉਹ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਤਮਾ-ਅਨਾਤਮਾ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਜਲਾ ਕੇ ਭਸਮੀਭੂਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਦਿਵਾਜ ਚਕਸੂ (ਦਿਵਾਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ) ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ‘ਇਹ ਜਗਤ ਕੀ ਹੈ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੈਣ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ’, ਆਦਿ ਸਭ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਰੋੜਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਪੁੰਨ ਜਾਗਣ ਤਾਂ ‘ਗਿਆਨੀ’ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਣਗੇ?

ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ 'ਗਿਆਨੀ' ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ! ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

6. 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਕੌਣ ?'

ਸੰਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਸੰਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਛੁਡਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ (ਚੰਗਿਆਈਆਂ) ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਜੋ ਗਲਤ ਕੰਮ ਛੁਡਵਾਏ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਫੜਾਏ ਉਹ ਸੰਤ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਪਾਪ ਕਰਮ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਉਹ ਸੰਤ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਪਾਪ ਅਤੇ ਪੁੰਨ ਦੋਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਪੁਰਖ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਮੁਕਤੀ ਦਿਲਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕੱਢ ਲੈਣ। ਸੱਚੇ ਗਿਆਨੀ ਕੌਣ ? ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਮਤਾ ਦੇਵੇਂ ਨਾ ਹੋਣ।

ਜਿਸਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ 'ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ' ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਭਾਵ ਵਰਲਡ (ਸੰਸਾਰ) ਦਾ ਅਚੰਭਾ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਗਟ ਦੀਵਾ।

ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਣੀਐ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਕੀਤੇ ਹੀ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਹੀ, ਪਹਿਚਾਣੀ ਜਾਏ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਲੱਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ! ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਨੀਅਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸਨੀਅਤਾ ! ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਵੇ ਤਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ-ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਵਿਨਯ ਮਨੋਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਨ ਦਾ ਹਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਅਥੁਧ (ਬਿਨਾਂ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਗਿਆਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਪਰਮ ਸੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਥੇ ਸਾਡਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਖੁਦ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਉਹ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਖੁਦ ਤੈਰ ਸਕੇ ਉਹ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਉੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਤੈਰ ਕੇ ਪਾਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀਮਤ ਰਾਜਚੰਦਰਜੀ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਕੋਣ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੇਸ਼ਮਾਤਰ (ਨਾ-ਮਾਤਰ) ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਵੀ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਾਲਕੀਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।’

7. ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ - ਏ. ਐਮ. ਪਟੇਲ (ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ)

‘ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ’, ਜੋ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਦੇ ਨਾਥ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਅਵਿਅਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵਿਅਕਤ (ਪ੍ਰਗਟ) ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਫਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਈਏ ਤਾਂ ਵੀ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਚਾਣ ਕੇ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਅੜਚਣ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਇਹ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ‘ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ’ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ, ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ‘ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ’ ਸਮਝਦੇ ਹੋਵੇਗੇ, ਹੈ ਨਾ ? ਪਰ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਭਾਦਰਣ ਦੇ ਪਟੇਲ ਹਨ। ਮੈਂ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ

ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਹਨ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਦਾਪਨ (ਭਿੰਨਤਾ) ਦਾ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦ ਹੀ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਹਨ। ਨਹੀਂ, ਖੁਦ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਤਾਂ ਪਟੇਲ ਹਨ, ਭਾਦਰਣ ਦੇ।

(ਇਹ ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ‘ਐ.ਐਮ.ਪਟੇਲ’ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੁਦ ‘ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ’ ਦੀ, ਜੋ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਦੇ ਨਾਥ (ਸੁਆਮੀ) ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ‘ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ’ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

8. ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ - ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ

ਮੇਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਦੇ ਰਸਤੇ ਹਨ : ਇੱਕ ‘ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ’ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ‘ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ’। ਕ੍ਰਮਿਕ ਭਾਵ ਪੈੜੀ ਦਰ ਪੈੜੀ ਚੜ੍ਹਣਾ। ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿੱਚ ਪਰਿਗ੍ਰਹ (ਸੰਸਾਰੀ ਇਛਾਵਾਂ) ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਜਾਓਗੇ, ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਮਤਲਬ ਕੀ? ਪੈੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨੀਆਂ ਹਨ, ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇਹ ਲਿਫਟ ਮਾਰਗ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ, ਪਤਨੀ-ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੇਟੇ-ਬੇਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਮੇਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਸਭ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਮੇਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ, ਅਪਵਾਦ ਮਾਰਗ ਵੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਦਸ ਲੱਖ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਲਿਫਟ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ (ਕਾਦਰਣ, ਸਬੱਬ) ਹਾਂ। ਇਸ ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਬੈਠ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਆਇਆ! ਹੱਲ ਤਾਂ ਕੱਢਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ? ਅਸੀਂ ਮੇਕਸ਼ ਵਿੱਚ

ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਾਂ, ਉਸ ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ? ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਤਲਬ ਕ੍ਰੋਧ-ਮਾਨ-ਮਾਇਆ-ਲੋਭ ਨਾ ਹੋਣ, ਆਰਤ ਧਿਆਨ, ਰੈਂਦ੍ਰ ਧਿਆਨ (ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ) ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਨਾ ?

ਅਕ੍ਰਮ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਆਤਮ ਅਨੁਭੂਤੀ

ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਤੇ 'ਆਤਮਾ' ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਟੀਚਾ (ਲਕਸ਼) ਤਾਂ ਬੈਠਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੂੰ ਟੀਚੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਆਤਮ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰ ਦੁੱਖ, ਭੁੱਖ ਲੱਗੇ, ਬਾਹਰ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਆਉਣ, ਪਰ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ਾਤਾ (ਸੁੱਖ ਪਰਿਣਾਮ) ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਉਸਨੂੰ ਆਤਮ ਅਨੁਭਵ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਆਤਮ ਅਨੁਭਵ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਪਟੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸਮਕਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਅਨਾਤਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਭਾਵ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨੀ ਚੀਜ਼ ਦੇਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੇਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਿਦ ਇੰਨ ਵਨ ਆਵਰ (ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ) ਲਾਈਨ ਆੱਛ ਡਿਮਾਰਕੇਸ਼ਨ (ਭੇਦ ਰੇਖਾ) ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਠਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ।

'ਮੈਨੂੰ' ਮਿਲਿਆ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਪੁਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਰਾਹ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ (ਪਾਤਰਤਾ) ਜਿਹਾ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ? ਹਰੇਕ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਕੀ ਮੈਂ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪਾਤਰ) ਹਾਂ ? ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਤੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ।' ਇਹ ਮਿਲਣਾ, ਤਾਂ ਸਾਈਂਟਿਫਿਕ ਸਰਕਮਸਟੈਨਸ਼ਿਅਲ ਐਵੀਡੈਸ (ਵਿਵਸਥਿਤ ਸ਼ਕਤੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀ) ਹੈ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ

। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਕੋਈ ਮਿਲਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ? ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਵਜ਼ਾ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੇ ਵੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਅੰਤਰਾਯ ਕਰਮ ਬਾਧਕ ਹੈ ।

ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ 'ਕਰਨਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਚ-----

ਇੱਕ ਭਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਫਰਕ ਕੀ ਹੈ ? ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰਮ ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਠਾ (ਗਲਤ) ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ (ਸਹੀ) ਕਰੋ । ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ । ਕ੍ਰਮ ਭਾਵ ਸਭ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਕਹਿਣ, ਇਹ ਕਪਟ-ਲੋਭ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਕਰੋ । ਇਹੀ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ? ਅਤੇ ਇਹ ਅਕ੍ਰਮ ਮਤਲਬ, ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਕਰੋਮੀ-ਕਰੋਸੀ-ਕਰੋਤਿ ਨਹੀਂ!

ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਚੰਭਾ ਹੈ । ਇੱਥੇ 'ਆਤਮ ਰਿਆਨ' ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਗਿਆਨ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਖਿੱਚੇ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਅਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਸੁੱਧਤਾ ਵੀ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਉਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਪੇਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮਸੀਨਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਬਾਹਰ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਕਦੇ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ? ਮਨ-ਵਚਨ-ਕਾਇਆ ਦੀ ਏਕਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਦਰ ਸੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ । ਅਸਲ ਵਿੱਚ (ਇਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ) ਮਨ-ਵਚਨ-ਕਾਇਆ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ।

ਏਕਾਤਮਯੋਗ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਅਪਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਅਕ੍ਰਮ

ਜਗਤ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਬਾਇ ਸਟੈਂਪ, ਲੜੀਵਾਰ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦਾ ਮੇਕਸ ਮਾਰਗ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਕਸ ਮਾਰਗ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ

ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮਨ-ਵਚਨ-ਕਾਇਆ ਦੀ ਏਕਤਾ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕ੍ਰਮਿਕ ਮਾਰਗ ਦਾ ਬੇਸਮੈਟ ਸੜ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਕ੍ਰਮ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਅਲਾਉ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਹੋਵੇਂਗਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਤਾਂ ਬਸ ! ਭਾਵ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਕੋਈ ਝੰਡਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ।

‘ਗਿਆਨੀ’ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ‘ਪ੍ਰਾਪਤੀ’

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਅਕ੍ਰਮ ਮਾਰਗ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ‘ਗਿਆਨੀ’ ਦੇ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ, ਸਰਲ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸਾਧਾਰਨ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੀ ਉਪਾਖ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਦੇ ਨਾਥ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੀ ਬਾਕੀ ਰਹੇਗਾ ? ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗੋ ਉਹ ਸਾਰਾ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ‘ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ’ ਹੈ। ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੱਖ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹਰ ਪਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਘੰਟੇ-ਦੇ ਘੰਟੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਸਭ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਉਹ ਹੀ ਸਭ ਕਰਨਗੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕਰਮ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅੰਦਰ ਉੱਛਲ ਕੁੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣਾ, ਏਨਾ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਰਸਤਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਦਾ ਇਹ

ਗਿਆਰਵਾਂ ਅਚੰਭਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ! ਅਪਵਾਦ ਵਿਚ ਜਿਸਨੂੰ ਟਿਕਟ ਮਿਲ ਗਈ, ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਅਕੁਮ ਮਾਰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ

ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਏਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਜੋ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੁੱਖ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ।’ ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋ ਇਹ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਐਵੇਂ ਹੀ ਦੱਬ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ । ਆਪਣੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਲਿੰਕ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਸਜੀਵਨ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ । ਉਸਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੱਲ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ । ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ? ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ?

9. ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਹਾਡੀ ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਤਾਂ ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ (ਅਲੱਗ) ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪੁਦਗਲ (ਅਨਾਤਮਾ) ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ! ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਪੁਦਗਲ ਦੇਹਾਂ ਦਾ ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਢੰਗ ਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਣਨਾ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਕੈਣ ਹਾਂ’ ਉਸਦੀ ਪਹਿਚਾਣ, ਗਿਆਨ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੇ ਘੰਟੇ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਠਤਾਲੀ ਮਿੰਟ ਆਤਮਾ-ਅਨਾਤਮਾ ਦਾ ਭੇਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭੇਦ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਾਕ ਬੁਲਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਕਿਵੇਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ, ਨਾਲ ਹੀ ‘ਮੈਂ ਸ਼ੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਿਹਾ ਕਰੇ !

10. ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਅਸੀਂ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਕਰਮ ਭਸਮੀਭੂਤ (ਸੁਆਹ) ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਈ ਆਵਰਣ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਦ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਦ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀ (ਆਤਮ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ) ਰਹੇਗੀ ਹੀ। ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਭਾਵ ਦੇਹ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਆਤਮਾ ਸਮਝਣ ਦਾ ਭਰਮ ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ਭਾਵ ਕਰਮ ਬੰਨ੍ਹਣੇ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਪਹਿਲੀ ਮੁਕਤੀ ਅਗਿਆਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇੱਕ-ਦੋ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਰਮ ਭਸਮੀਭੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਗਿਆਨ ਅਗਨੀ ਨਾਲ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦਿਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਜੋ ਕਰਮ ਹਨ, ਉਹ ਭਸਮੀਭੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮ ਭਸਮੀਭੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਰਮ ਭਾਡ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਰਮ ਪਾਣੀ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਕਰਮ ਬਰਫ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋ ਕਰਮ ਫਲ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਛੱਡਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਡ ਸਰੂਪ ਜੋ ਕਰਮ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਅਗਨੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਲੋਕ ਇੱਕਦਮ ਹੋਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਇੱਕਦਮ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਰਮ ਭਸਮੀਭੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਬਰਫ ਸਰੂਪ ਕਰਮ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭੋਗਾਏ ਹੀ ਪੈਣਗੇ। ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਭੋਗੀਏ,

ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਅਸੀਂ ਦੱਸੇ ਹਨ ਕਿ, “ਭਰਾਵਾ, ਇਹ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਅਸੀਮ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋ ਬੋਲਣਾ”, ਤਿੰਮੰਤਰ ਬੋਲਣਾ, ਨੌ ਕਲਮਾਂ ਬੋਲਣਾ ।”

ਸੰਸਾਰੀ ਦੁੱਖ ਦਾ ਅਭਾਵ (ਆਟ), ਉਹ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਨੁਭਵ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਹੀ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਸ਼ਹੀਰ ਦਾ ਬੋਡ, ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਬੋਡ ਉਹ ਸਭ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੂਜਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਨੰਦ ਹੀ ਇੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਦਾ ਵਰਣਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ !!

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਗਿਆਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਨਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਜੋ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੁਲਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਪ ਭਸਮੀਭੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ?

ਮਹਾਤਮਾ : ਹਾਂ, ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕੀ ਕੁਝ ਅਸਾਨ ਹੈ ? ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ (ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ) ਗਿਆਨ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਪਾਪ ਭਸਮੀਭੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਦੇਹ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੀਸਰਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਉਤਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਉਤਪਨਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਨਮ

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਤੋਂ, ਭਾਵ ਲੱਖਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਜੇ ਮੱਸਿਆ ਸੀ, ਮੱਸਿਆ ਸਮਝੇ ਤੁਸੀਂ ? ‘ਨੇ ਮੂਨ’ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਤੋਂ ‘ਡਾਰਕਨੈੱਸ ਵਿਚ’ ਹੀ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਰੇ। ਉਜਾਲਾ (ਚਾਨੁਣ) ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੂਨ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ! ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੂਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦੂਜ

ਦੇ ਚੰਦ ਜਿੰਨੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਦੂਜ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾ ਜਿੰਨਾ ਹੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਪੂਨਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਦੂਜ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਜ ਹੋਵੇਗੀ, ਚੌਥ ਹੋਵੇਗੀ, ਚੌਥ ਤੋਂ ਪੰਚਮੀ ਹੋਵੇਗੀ.... ਅਤੇ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਗਿਆ! ਅਰਥਾਤ ਕੇਵਲ ਗਿਆਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ, ਕਰਮ ਬੰਨ੍ਹਣੇ ਰੁੱਕ ਜਾਣਗੇ। ਕ੍ਰੋਧ-ਮਾਨ-ਮਾਇਆ-ਲੋਭ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੋ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਮੰਨਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਭਰਮ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ‘ਮੈਂ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਹਾਂ’ ਉਹ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਰਮ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਜੋ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਆਗਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੀਂ।

ਇੱਥੇ ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਆਉਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਧੇ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

11. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਗਿਆ ਪਾਲਣਾ

ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਆਗਿਆ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਲਈ (ਹੇਤੁ)

ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਤਮਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ? ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੀ ‘ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣਾ’। ‘ਆਗਿਆ’ ਹੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ‘ਆਗਿਆ’ ਹੀ ਤਪ। ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਸੰਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੁਸੰਗ ਹੀ ਹੈ। ਰਸੋਈ ਘਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਫਿਸ ਵਿੱਚ, ਘਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਹ ਵਿੱਚ, ਬਾਹਰ, ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ, ਟੇਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭ ਜਗਾ ਕੁਸੰਗ ਹੀ ਹੈ। ਕੁਸੰਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜੋ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕੁਸੰਗ ਹੀ ਖਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੁਸੰਗ ਨਹੀਂ ਖਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਉਸਦੇ ਲਈ

ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਟੈਕਸ਼ਨ ਵਾੜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੈਟੈਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਗਿਆਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਜੇ ਵਾੜ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਸਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਹ ਗਿਆਨ ਜੋ ਮੈਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਭੇਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰਹੇ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਇਹ ਪੰਜ ਵਾਕ (ਆਗਿਆ) ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੈਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਲਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਕਲਿਯੁਗ ਹੈ ਨਾ, ਉਸ ਕਲਿਯੁਗ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ ਨਾ ਲੈਣ ਸਾਰੇ। ਬੋਧੀਜ ਉੱਗੇ ਤਾਂ ਪਾਈ ਵਰਗਾ ਛਿੜਕਣਾ ਪਏਗਾ ਨਾ ? ਵਾੜ ਲਾਉਣੀ ਪਉਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀ ਪਉਗੀ ?

‘ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜੀ ਸਾਧਨਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਸ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਸਾਧਨਾ ਤਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਓਹੀ ! ਹੁਣ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਬੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਧਨਾ ਬੰਧਨ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਛੁਡਾਉਣਗੀਆਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਮਾਲ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵਾੜ ਤੁਸੀਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਐਗਜ਼ੈਕਟ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਵਾੜ ਢਿੱਲੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਿਸ ਮੈਨੂੰ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਗਤੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਹਾਡਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ, ਮਹਾਤਮਾ ਦੀ ਜੋ ਪ੍ਰਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਪੀਡ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ? ਕੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਗਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਹੀ ਉਸਦਾ ਕਾਰਣ ਹਨ। ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਆਵਰਣ ਟੁੱਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਵਿਅਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਐਸ਼ਵਰਿਆ (ਪ੍ਰਭੂਤਾ) ਵਿਅਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੰਨਸੀਅਰ (ਵਫ਼ਾਦਾਰ) ਰਹਿਣਾ ਉਹ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਅਥੁੱਧ ਹੋਇਆ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ! ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਦਾ ਸੇਵਨ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਫਿਰ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਓ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਤਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨਾਲ ਹੀ ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ

ਦਾਦਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਹੈ। ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ? ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ, 'ਮੈਨੂੰ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।' ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਏਨਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹੇ ਦਾਦਾ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ।' ਤਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ। ਸੌ ਦੇ ਸੌ ਅੰਕ ਪੂਰੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਛੂਹੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੂਹੇਗਾ।

'ਆਗਿਆ' ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਵਾਸਤਵਿਕ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਮੈਂ ਸੁਧਾਰਾਵ ਆਤਮਾ' ਭਾਵ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਹੈ, ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਹੈ ਇਹ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਅਤੇ ਰਿਲੇਟਿਵ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਫਰਕ ਦੱਸੋ ਨਾ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਮਤਲਬ 'ਦੇਖਣਾ' ਅਤੇ 'ਜਾਣਨਾ' ਅਤੇ ਰਿਲੇਟਿਵ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਮਤਲਬ ਕੀ? ਭਾਵ ਕਰਨਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹੁੰਗਾ।

ਤੁਸੀਂ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਕਰਦੇ ਸੀ ਉਹ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਸੀ ਪਰ ਜਦ 'ਮੈਂ ਸੁਧਾਰਾਵ ਆਤਮਾ ਹਾਂ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਕਰੇ, ਦਾਦਾ ਦੀ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ (ਪਦ) ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ (ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਕੀਤਾ) ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਉਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਉਹੀ ਜੋਤ ਹੈ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਉਹੀ! ਪਰ ਬੀਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਹੁਣ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੂਨਮ ਹੋਏਗੀ। ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਢੂਜ ਤੋਂ ਪੂਨਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਂ! ਇਹਨਾਂ

ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਦਾਦਾ, ਪੁਰਸ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦਾ ਵਰਣਨ ਤਾਂ ਕਰੋ ਖੋੜਾ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ (ਵਰਤਾਓ) ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਹੈ ਨਾ ਇਹ ਸਾਰਾ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ! ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਉਹੀ ਦਾਦਾ, ਉਹੀ ਰਿਅਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ।

ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ, ਉਹੀ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਅਗਿਆ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਸਰੂਪ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਗਿਆਤਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਪਦ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਖਰਾ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਾਂਗੇ, ‘ਗਿਆਤਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ’ ਰਹਿਣਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਗਿਆਤਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ? ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਜਿਸਨੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਾਡੀ ਕਿਰਪਾ ਜ਼ਰੂਰ ਵਰ੍ਹਦੀ ਹੀ ਹੈ।

12. ਆਤਮ ਅਨੁਭਵ ਤਿੰਨ ਸਟੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ,

ਅਨੁਭਵ-ਲਕਸ਼-ਪ੍ਰਤੀਤੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਆਤਮਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਗਿਆ, ਭਾਵ ਦੇਹਧਿਆਨ ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ਦੇਹਧਿਆਨ ਛੁੱਟ ਗਿਆ, ਭਾਵ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਬੰਧਨ ਰੁੱਕ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਪਹਿਲੇ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਕੀ ਹਨ, ਉਹ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਇਹ ਬਦਲਾਵ ਕਿਵੇਂ? ਆਤਮ-ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਹਧਿਆਸ (ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੁਦ, ਮੈਂ ਮੌਨਣਾ) ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਆਤਮ-ਅਨੁਭਵ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰੀ ਮਾਨਤਾ ਸੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਦਲ ਗਈ ਅਤੇ ‘ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹਾਂ’ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਈ। ‘ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਇਹ ਸ਼ਰਧਾ ਬੈਠਦੀ

ਹੈ ਪਰ ਵਾਪਿਸ ਉਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੀ। ਸਰਧਾ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ।

ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਭਾਵ ਮੰਨ ਲਵੇ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਲੱਕੜੀ ਚੱਖੀ ਹੁਣ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੇਢੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗੀ। ਭਾਵੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਉਦੈ ਆਵੇ, ਖਰਾਬ ਉਦੈ ਆਵੇ ਪਰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗੀ। ‘ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਉਹ ਗਾਇਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਨੁਭਵ, ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਰਹੇਗੀ। ਲਕਸ਼ ਤਾਂ ਕਦੇ—ਕਦੇ ਰਹੇਗਾ। ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਿ ਫਿਰ ਤੋਂ ਲਕਸ਼ ਖੁੰਝ (ਭੁੱਲ) ਜਾਈਏ ਅਤੇ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਲਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਈਏ। ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਹੋਏਗਾ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਤੋਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕਲੇ ਬੈਠੇ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਸੁਆਦ ਆਏਗਾ। ਜਦ ਕਿ ਅਨੁਭਵ ਤਾਂ ਵੱਧਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਭਵ, ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮੁੱਖ ਹੈ, ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਆਧਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਕਸ਼ ਉਤਪਨ੍ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਇਹ ਨਿਰਤਰ ਲਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਗਿਆਤਾ—ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਉਹ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

13. ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਤਿਸੰਗ ਦਾ ਮਰਹੁਮਤ

ਉਲਝਣਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਸ ‘ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ’ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ‘ਗਿਆਨੀ’ ਦੇ ਪਰਿਚੈ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗਿਆਨ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਪਏਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਿਆਨ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਗਿਆਨ ! ਜੇ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ

ਉਹੀ ਗਿਆਨ ਘੰਟੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੇਸਿਕ (ਬੁਨਿਆਦੀ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਪਏਗਾ ਨਾ? ਉਸਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਪੁੱਛੋਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝਾਵਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਇੱਥੇ ਗੁੱਥੀ ਪੁੱਛਦੇ ਜਾਉਗੇ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਉਹ ਗੁੱਥੀ ਅੰਦਰ ਖੁੱਲਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਜਿਸਨੂੰ ਚੁੱਡੇ, ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ‘ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੋੜਾ ਐਖਾ ਹੈ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ? ਉਸਦੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਪਏਗਾ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਛਿੜਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਪਾਰ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਡਾਊਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਹਾਂ, ਏਦਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਲੈ ਆਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਣਾ ਪਏਗਾ, ਤਾਂ ਬੂਟਾ ਵੱਡਾ ਹੋਏਗਾ। ਛੋਟਾ ਬੂਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਘਰ ਵਿੱਚ ਛਿੜਕਦੇ ਹਾਂ ਨਾ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਨਹੀਂ, ਪਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਆਹਮਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ। ਜਦੋਂ ਗਿਆਨੀ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ....ਸਕੂਲ ਗਏ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਗਏ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਦਸ ਸਾਲ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਤਾਂ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਥੇ ? ਭਾਸ਼ਾ ! ਇਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲ ਕੱਢੇ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਡੇ ਮਹੀਨੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਡੇ ਮਹੀਨੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਘੁੰਮੇਗੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਨਿਸ਼ਚੈ ਸਟਰਾਂਗ ਤਾਂ ਅੰਤਰਾਂਗ ਬ੍ਰੇਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਬਾਹਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਉਹ ਤਾਂ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਵ ਸਟਰਾਂਗ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਭਾਵ ਸਟਰਾਂਗ ਹੈ ਜਾਂ ਢਿੱਲਾ ਹੈ ਉਹ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਗਾਰੰਟੀ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਵਪਾਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ, ਕਿ ਜੇ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਇੱਥੇ ਆਉਗੇ ਉਨ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਏਗਾ।’ ਇੱਥੇ ਆਉਗੇ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮਦਾਰੀ ਮੇਰੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਲਈ ਆਏ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਇੱਥੇ ਆਉਗੇ ਤਾਂ।

ਦਾਦਾ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਅਲੋਕਿਕਤਾ

ਜੇ ਕਰਮ ਦਾ ਉਦੈ ਬਹੁਤ ਭਾਗੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੈ ਭਾਗੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਂਤ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਕੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੈਠੋ ਰਹਿਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਕਿਸ-ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਉਦੈ ਆਉਣ, ਉਹ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਧੇ, ਉਸਦਾ ਕੀ ਉਪਾਖ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ੍ਰੀ : ਉਹ ਤਾਂ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਓਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬੈਠੀਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਥੂਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਏਗਾ, ਫਿਰ ਸੂਖਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਪਰਿਚੈ (ਪਹਿਚਾਣ) ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਘੰਟੇ, ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ, ਪੰਜ ਘੰਟੇ, ਜਿੰਨਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਉਨਾ ਲਾਭ। ਲੋਕ ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ! ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ !

ਰਹੇ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੀਨਿਟੀ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਗਰਜ਼ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪੁਰਨ ਪਦ ਦੇ ਲਈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨਾਂ ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਕੋਲ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਗਰਜ਼ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗਰਜ਼ ਨਹੀਂ। ਰਾਤ-ਦਿਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਈਏ ਪਰ ਦਾਦਾ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ (ਆਤਮ ਗਿਆਨੀ) ਦੀ ਵਿਸ਼ੀਨਿਟੀ (ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਵੇ) ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ 'ਸਤਿਸੰਗ' ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਕਰਮ ਦੇ ਬੋਝ ਘੱਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਨਿਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਵੱਧਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਨਿਰੀਆਂ ਉਲੜਣਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਇੱਥੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇਗੇ, ਉਨੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ-ਧੰਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰੇਗੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਛਾਇਦਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਤਿਸੰਗ, ਇਹ ਕੀ ਕੋਈ ਐਸਾ-ਵੈਸਾ ਸਤਿਸੰਗ ਹੈ ? ਕੇਵਲ ਆਤਮਾ ਹੇਤੂ ਹੀ ਜੋ ਸਮਾਂ ਕੱਢੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਏਗਾ ? ਸਿਰਫ ਛਾਇਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ? ਇਸ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਭਾਵ ਆਉਣਾ ਇੰਝ ਹੀ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਕਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ! ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲਦੇ—ਚੱਲਦੇ ਜਾਣਾ ਪੈਦਾ ਸੀ ! ਅਤੇ ਅੱਜ ਤਾਂ ਬੱਸ ਜਾਂ ਟ੍ਰੈਨ ਵਿੱਚ ਥੈਠੇ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ !!

ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਤਿਸੰਗ ਉਹ ਸਰਵਸ੍ਰੋਤ

ਇੱਥੇ ਥੈਠੇ ਹੋਏ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰੋ ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਹੈ, ਸਤਿ ਭਾਵ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਗ ! ਇਹ ਸਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚ ਥੈਠੇ ਹਾਂ ! ਇਹ ਅੰਤਮ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਤਿਸੰਗ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰਾ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਜ਼ਿਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ (ਗਿਆਨੀ ਨੂੰ) ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਇੱਕਦਮ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕੀਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ‘ਇਸ’ ਸਤਿਸੰਗ ਦਾ ਸਾਥ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੰਮ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ਭਾਵ ਕੀ ? ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹੇ ਜਿਆਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ। ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨਾ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆਹਮਣੇ—ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਭ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਾ ਸਤਿਸੰਗ। ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਨਾ ਖੇਦ ਰੱਖਣਾ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ! ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਥੈਠੇ ਰਹਿਣਾ।

14. ਦਾਦਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਮੈਗਾਜ਼ੀਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਆਪਤਵਾਣੀ, ਕਿਵੇਂ ਕਿਰਿਆਕਾਰੀ !

ਇਹ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇ ਪਰਿਆਇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਆਇ ਬਦਲਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਵੈਂ— ਉਵੈਂ ਅਨੰਦ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀਤਰਾਗੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਰਾਗ—ਦਵੇਸ਼ ਰਹਿਤ ਬਾਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਵੀਤਰਾਗ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਂ ‘ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ’ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੀਤਰਾਗ ਬਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਹਿਚਾਣ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਦਾਦਾ, ਜੇ ਪਹਿਚਾਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀਏ, ਤਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਿੰਨੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਸਭ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾਦਾ ਦੀ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼, ਦਾਦਾ ਦੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹਨ (ਪੁਸਤਕ ਦੇ), ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਦਾਦਾ ਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੈਲਪ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਪਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਰਹੇਗਾ ਨਾ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਉਹ ਤਾਂ, ਜੇ ਅੰਤਰ ਦੇਖਣ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਆਇਆ ਉਹ ਕਰਨਾ ਹੈ। ‘ਦਾਦਾ’ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇਗੇ ? ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਉਹ ਪੜ੍ਹਨਾ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਾਦਾ ਜੀ ਹੀ ਹਨ ? ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

15. ਪੰਜ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਜਗਤ ਨਿਰਦੇਸ਼

‘ਸਵਰੂਪ ਗਿਆਨ’ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਦਿੱਖਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ‘ਮੈਂ ਹੀ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਆਣਾ-ਸਮਝਦਾਰ ਹਾਂ,’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਸਵਰੂਪ ਗਿਆਨ’ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਪੱਖਪਾਤ ਰਹਿਤ ਹੋਏ, ਮਨ-ਵਚਨ-ਕਾਇਆ ਉੱਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਖੁਦ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦਿਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਸਨੂੰ ਖੁਦ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਦਿਖੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਦਿਖੇ, ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਨਾ ਦਿਖੇ, ਉਹ ਖੁਦ ‘ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਵਰੂਪ’ ਹੋ ਗਿਆ ! ‘ਮੈਂ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਹਾਂ’ ਇਹ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ

ਪੱਖਪਾਤ ਰਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਦਿਖੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ, ਤਾਂ ਹੀ ਖੁਦ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ ਲੱਗਣ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ‘ਗਿਆਨ’ ਪਰਿਚਿੰਨਿ (ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ) ਹੋਣਾ ਸੁਚੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਣ, ਉਦੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉੱਥੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਈਏ ? ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਨਿਕਲਣਗੇ ਨਹੀਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੰਕਾਰ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੰਕਾਰ ਨਿਰਮੂਲ (ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ) ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ ਯੋਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਿੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਨਾ। ਸਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰਾ। ਇੰਨੇ ਥੋੜੇ ਵਿਚ ਸਮਝ ਜਾਓ ਨਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ।

ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਵਧੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਮੈਨੂੰ ਜਗਤ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਏਗੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਜਲ ਸੌਲਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਉਜਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਪਾਪ ਯੇ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਜਾਲਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਦਾ ਜਾਏ। ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਆਗਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਜੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਗਿਆਨ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਫਰੈਕਚਰ (ਖੰਡਿਤ) ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਸਮਕਿਤ !

ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਕਿਤ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੁਦ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਦਿਖੇ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਖੁਦ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਭ ਨੌਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਖਤਮ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਸਦੀ ਬਹੁਤੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਾਗ੍ਰੂਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਜਾਗ੍ਰੂਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਖੜ੍ਹੇ

ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਕਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿੰਨੇ ਦੋਸ਼, ਓਨੇ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ

‘ਅਨੰਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਿਟਾਰਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਓਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨੇ ਪੈਂਧਗੇ। ਜਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਏ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਖਣਗੇ। ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਖਦੇ, ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ। ਖੁਦ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਦੇਖਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਖ ਲਈਏ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਮਿਥਿਆਤਵ (ਛੂਠਾ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ)’

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ...

ਇਹ ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਦਰ ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ, ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਣਾ। ਚੰਗੇ ਉੱਤੇ ਰਾਗ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਉੱਤੇ ਦਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਚੰਗਾ—ਮਾੜਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ? ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ‘ਡਿਸਚਾਰਜ’ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਕੀ ਦੋਸ਼? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗਾਲੂ ਕੱਢੇ, ਉਹ ‘ਡਿਸਚਾਰਜ’। ‘ਬਾੱਸ’ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ‘ਡਿਸਚਾਰਜ’ ਹੀ ਹੈ। ਬਾੱਸ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ ਹੈ। ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਖੁਦ ਦੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ‘ਬਲੰਡਰਜ਼’ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਾਲ ਇਹ ਜਗਤ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਦੇਖਣ ਨਾਲ, ਪੁੱਠਾ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਹੀ ਵੈਰ ਬੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ

ਪਚਾਓ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ

‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ਏਨਾ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਧਾਰ ਲਵੇਗੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਲਿਯੁਗ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭਿਆਨਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਨਾ, ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਓਗੇ !

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਆਏ ਤਾਂ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਰ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਆਉਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ‘ਡਿਸਅਡਜਸਟ’ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਐਡਜਸਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ-ਸਾਗਰ ਤੈਰ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਓਗੇ। ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਆ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ! ਹਰੇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਫਿਰ ਐਡਜਸਟ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਚਲੇਗਾ ?

ਇਹ ਆਈਸਕਰੀਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਾ ਖਾਓ। ਪਰ ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੇਕ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਚਿੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਤਭੇਦ ਤਾਂ ਯੁੱਗ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਗੇ।

ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਓ। ਲੜਕਾ ਨਵੀਂ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨ ਕੇ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ, ‘ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਇਆ ?’ ਉਸਦੀ ਬਜਾਏ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਕਿ, ‘ਏਨੀ ਵਧੀਆ ਟੋਪੀ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਇਆ ? ਕਿੰਨੇ ਦੀ ਲਿਆਇਆ ? ਬਹੁਤ ਸਸਤੀ ਮਿਲੀ ?’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੁਵਿਧਾ ਵਿਚ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇਖੋ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ, ‘ਇਹ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਹੈ।’ ਪਰ ਫਿਰ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇੰਨੀ ਮੁਲਾਇਮ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਕਿ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਪੁੱਛੋ। ਪੰਜ ਇੰਦਰੀ ਗਿਆਨ

ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਸੁਵਿਧਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

ਇਹ ਤਾਂ, ਚੰਗਾ-ਮਾੜਾ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ‘ਚੰਗਾ’ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ‘ਬੁਰਾ’ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਛੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋ ਜਾਓ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਰੇ ਕਿ ‘ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।’ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ‘ਉਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭਣ ਆਇਆਂ ਹੈਂ? ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।’ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਝਗੜਾ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ? ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਕਲ ਲੱਭਣ ਆਵੇਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ

ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਕੁਝ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ, ‘ਏਨੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋ? ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ।’ ਅਤੇ ਪੁੱਠਾ-ਸਿੱਧਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ... ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਘੁੰਮ ਜਾਏ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ, ‘ਹਾਂ, ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਤੂੰ ਕਰੋਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤੂੰ ਕਰੋਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠਾਂ।’ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੋਗੀ, ‘ਨਹੀਂ, ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਇੱਥੇ ਸੌਂ ਜਾਵੇ ਚੁੱਪਚਾਪ।’ ਤੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛੋ, ‘ਤੂੰ ਕਰੋਂ ਤਾਂ ਖਾ ਲਵਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੌਂ ਜਾਵਾਂ।’ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੋਗੀ, ‘ਨਹੀਂ, ਖਾ ਲਓ।’ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਖਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਚਾਹ ਦੇਵੇਰੀ ਅਤੇ ਜੇ ਧਮਕਾਇਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਮੂੰਹ ਢੁਲਾ ਕੇ ਦੇਵੇਰੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੱਕ ਉਹੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ

ਵਿਹਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਕਿਸਨੂੰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇ ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ਹੋਇਆ! ਹੁਣ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਜਮਾਨਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ

ਲੇਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਛਾਰਮੂਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ! ਕੜੀ ਖੱਟੀ ਬਣੀ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਕਿ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਲੈਣ ਨੂੰ, ਕਿਹਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਕੜੀ ਭਾ ਲੈਣਾ। ਹਾਂ, ਅਚਾਰ ਯਾਦ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੰਗਵਾ ਲੈਣਾ ਕਿ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਅਚਾਰ ਲੈ ਆਓ। ਪਰ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ, ਘਰ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਓ, ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਖੁਦ ਹੀ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰ ਲਓ, ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗੇਗਾ।

ਨਹੀਂ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਭਾਓ

ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਡਿਸਐਡਜਸਟ ਹੋਣ ਆਉਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੂੰ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾ। ਦੈਨਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸੱਸ-ਨੂੰਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਦਰਾਈ-ਜੇਠਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਿਸਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰੀ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁੱਟਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਦਰਾਰ ਪਾਵੇ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੋੜ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਬੰਧ ਨਿਭੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਰਿਲੇਟਿਵ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ, ਜਿਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ‘ਇਨਸਾਨ’ ਤਾਂ ਕੈਣ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਵਰੀਵੇਅਰ ਐਡਜਸਟੇਬਲ ਹੋਵੇ।

ਸੁਧਾਰੀਏ ਜਾਂ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਈਏ ?

ਹਰ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ! ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈ ਜਾਣਾ ਹੈ ? ਕੋਈ ਕਰੇ ਕਿ, ‘ਭਰਾਵਾ, ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦਿਓ। ਓਏ, ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਰਨ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਤੂੰ ਟੇਢਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।’ ਇਸ ਲਈ ਵਾਈਡ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਰਨ ਨਾ ਬੈਠਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਕਰੈਕਟ ਕਹਿਣਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਨਮ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਫਿਰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿੱਥੇ ਗੁਆਚ ਜਾਣਗੇ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਮਰਣ ਕਾਲ) ਅਲੱਗ, ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਅਲੱਗ ! ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ-ਦੇਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ! ਇੱਥੋਂ ਉਹ ਕਿਸਦੇ

ਉੱਥੇ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸਦਾ ਕੀ ਠਿਕਾਣਾ ? ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ !

ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰੋ । ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ, ਉਹੀ ਸੋਨੇ ਵਰਗਾ । ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਪੁੰਛ ਟੇਢੀ ਦੀ ਟੇਢੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲੋ । ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੀਕ ਹੈ, ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ !

ਟੇਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਓ

ਵਿਹਾਰ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ, ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਆਂਦੀ ਵੀ ਕਹਿਣ ਕਿ ‘ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।’ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਰਾਸ ਨਾ ਆਏ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ । ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਹੀ । ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਲੱਗਣਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ? ਜਿੰਨੇ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਲਵੇਗੇ, ਉਨੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਧਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸ਼ਕਤੀਆਂ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਸਹੀ ਸਮਝ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ ।

ਨਰਮ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਐਡਜਸਟ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਟੇਢੇ, ਕਠੋਰ, ਗਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਏਗਾ । ਭੜਕੇਗੇ, ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ । ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਾਨੂੰ ‘ਫਿਟ’ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ‘ਫਿਟ’ ਹੋ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ‘ਫਿਟ’ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਟੇਢੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ !

ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਜੇ ਟੇਢਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਨਖਰੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਆਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਕੇ ਮਨਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਮਨਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੈਗ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਚੱਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਨਾ !

ਸਿਕਾਇਤ ? ਨਹੀਂ, ‘ਐਡਜਸਟ’

ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋਣਾ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਘਰ ਜਾਓ ਤਾਂ ਘਰ ਵਾਲੇ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ ? ‘ਬੋੜਾ—ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ?’ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਘਰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ ? ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਖਾਣ ਦਾ ਵਕਤ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ? ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ‘ਪਲੱਸ—ਮਾਇਨਸ’ ਕਰ ਦਿਓ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਗਾਲੂ ਕੱਢ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਫਰਿਆਦੀ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ !

ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਤੀ—ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿੱਚੇਤਾਅ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਹੱਲ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਓਗੇ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੜਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਇਸ ਵਜਾ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਾ ਆ ਗਈ, ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ‘ਮੇਕਸ’ ਦੇ ਵਲ ਮੁੜ ਗਿਆ। ‘ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ’ ਹੋਇਆ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਗਿਆਨ। ਜਿਹੜਾ ‘ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ’ ਸਿੱਖ ਗਿਆ, ਉਹ ਪਾਰ ਉਤਰ ਗਿਆ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸੈਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸੈਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ ? ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਿਕਲੇ ਕਿ, ‘ਤੁਸੀਂ ਘੱਟ ਅਕਲ ਵਾਲੇ ਹੋ’, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਥੱਕ ਜਾਵੇਗੇ।

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਇਆ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਨਾ !

ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਟਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਟਕਰਾਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਖਿਸਕ ਜਾਵਾਂਗਾ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਨਾਂ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਨਾਂ ਦੇ ਸਪੇਅਰ ਪਾਰਟਸ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੇ । ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੰਧਰ ਟੁੱਟ ਜਾਏ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ? ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਾਂ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾ ! ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣੋ । ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਤੀਆਂ (ਸੁਭਾਅ) ਪਹਿਚਾਣ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਹ ਟਕਰਾਓ ਕੀ ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਉਹ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ 'ਐਡਜਸਟ' ਹੋਣਾ ਹੈ । ਘਰ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਹੋਟਲ ਲੈ ਜਾ ਕੇ, ਖਾਣਾ ਖਿਲਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ । ਹੁਣ ਤੰਤ (ਮਨ-ਮੁਟਾਵ) ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ਉਹ ਖਾ ਲੈਣਾ । ਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਉਹ ਸੰਯੋਗ ਹੈ, ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੋਗ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰੋਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਧੱਕਾ ਤੈਨੂੰ ਲੱਗੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਭਾਉਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ।

ਜਿਸਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਕਿਵੇਂ ਕਹਾਂਗੇ ? ਜੇ ਸੰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਝੜਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । (ਸੰਯੋਗਾਂ ਦਾ) ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਓ । ਇਹ ਤਾਂ ਫ਼ਾਇਦਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਵੈਰ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਉਹ ਵੱਖਰਾ ।

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰੰਸੀਪਲ (ਸਿਧਾਂਤ) ਹੋਣੇ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਯੋਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸੰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ । ਜੇ ਹਰੇਕ ਸੰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਲੈਣਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੇਠ (ਸਿੱਧਾ) ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਗਜ਼ਬ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ।

ਡਿਸਐਡਜਸਟਮੈਂਟ, ਇਹੀ ਮੂਰਖਤਾ

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਭੁੱਲ ਸੁਧਰੇ ਤਾਂ ‘ਐਡਜਸਟ’ ਹੋ ਸਕੇਂਗਾ। ਵੀਤਰਾਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ‘ਐਵਰੀਵੇਅਰ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ’ ਦੀ ਹੈ। ‘ਡਿਸਐਡਜਸਟਮੈਂਟ’ ਹੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ। ‘ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ’ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਆਗਰਹ-ਦੁਰਾਗਰਹ, ਉਹ ਕੋਈ ਨਿਆਂ (ਇਨਸਾਫ਼) ਨਹੀਂ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਡਿਸਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਬਰ ਵੀ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਆਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ? ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਉਨਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਹੀ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਨਾ ਆਏ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਮ-ਧੰਧਾ ਕਰਨਾ ਘੱਟ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ, ਵਸਤੂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ‘ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ’ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਟਕਰਾਓ ਟਾਲੋ

ਨਾ ਆਓ ਟਕਰਾਓ ਵਿੱਚ

‘ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਟਕਰਾਓ ਟਾਲਣਾ’। ਸਾਡੇ ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਜੇਕਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਠੇਠ ਮੋਕਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੋਗੇ। ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ, ਜਿਉ ਦਾ ਤਿਉ, ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਲੇ ਉਤਾਰ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੋਕਸ਼ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਪਾਲਣ ਕਰੋ ਤਾਂ ਗਜ਼ਬ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ! ਅੰਦਰ ਏਨੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਵੀ ਟਕਰਾਓ ਕਰਨ ਆਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜੇ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਟਕਰਾਓ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਲੈਣਾ। ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ, ਉਸ ਟਕਰਾਓ ਵਿੱਚੋਂ ਰਗੜ ਦੀਆਂ ਚਿੰਗਾੜੀਆਂ ਉਡਾਏ ਬਰੈਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ।

ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੇ ਲਾਖ ਨਾਲ ਟਲਣ ਟਕਰਾਓ

ਹਰੇਕ ਟਕਰਾਓ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੇਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਗੇ ਤਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਦਾਂ ਹੀ, ਉਸੀ ਪਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਟਕਰਾਓ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਡ ਉਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦਾ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ, ਕਿ ਟਕਰਾਉਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਰ ਜਾਓਗੇ, ਟਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਖਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਟਕਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਲੜਨ ਆਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਬ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਵਰਗੇ ਆ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਕਰਾਓ ਟਾਲਣਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਟਕਰਾਓ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸਮਝਦੇ ਜਾਓਗੇ, ਉਦਾਂ-ਉਦਾਂ ਟਕਰਾਓ ਟਲਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਟਕਰਾਓ ਟਾਲਣ ਨਾਲ ਮੋਕਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਟਕਰਾਓ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ, ‘ਵੈਰ ਤੋਂ ਬਛਿਆ ਹੈ’, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁਖ, ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਵੈਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵੈਰ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਪ੍ਰਦਗਲ (ਸਰੀਰ) ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਵੈਰ ਰੱਖੇ ਬਗੈਰ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸਦਾ ਵੈਰ ਵਸੂਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਾਪਿਸ।

ਕੋਈ ਮਨੁਖ ਬਹੁਤ ਬੋਲੇ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਰੋ ਜਿਹੇ ਵੀ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਟਕਰਾਓ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਵਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅੜਚਨ ਹੋਵੇ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬੋਲਣਾ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਹੈ।

ਸਹਿਣਾ ? ਨਹੀਂ, ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਓ

ਟਕਰਾਓ ਟਾਲਣਾ ਮਤਲਬ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹਿਣ ਕਰੇਗੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕਰੇਗੇ ? ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ‘ਸਪਰਿੰਗ’ ਦਬਾਉਣਾ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ‘ਸਪਰਿੰਗ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਰਹੇਗੀ’ ? ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣਾ ਸਿੱਖੇ। ਅਗਿਆਨ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਹਿਣ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ‘ਸਪਰਿੰਗ’ ਉਛਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਖਿਲਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇ, ਉਹ ਸਾਡਾ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਬਹੀਖਾਤੇ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਮਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਨਵਾਂ ਮਾਲ ਦੇਣਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਮਾਲ ਕੋਈ ਦਿੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੇ ਆਇਆ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੀ ਕਰਮ ਦੇ ਉਦੈ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੈ, ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ ਹੈ।

ਟਕਰਾਵੇ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਨਾਲ

ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵੀ ਟਕਰਾਓ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ, ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ! ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਟਕਰਾਉਣਗੇ ਹੀ। ‘ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਟਕਰਾਏ’ ? ਤਾਂ ਕਹਾਂਗੇ, ‘ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਟਕਰਾਇਆ ਇਸ ਲਈ’ ! ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਟਕਰਾਓ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਟਕਰਾਓ ਹੋ ਗਿਆ’ ? ਖੁਦ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੱਲ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਪਜ਼ਲ ਸੈਲਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ‘ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਲੱਭਣ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਪਜ਼ਲ ਸੈਲਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ‘ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨੇਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਆਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਜੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਪੱਥਰ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ? ਗੁੱਸਾ ਕਰੋਗੇ। ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਉੱਤੋਂ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਡਿੱਗਿਆ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਿਕਲਿਆ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ? ਗੁੱਸਾ ਕਰੋਗੇ ? ਨਹੀਂ। ਉਸਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ? ਉਹ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਡਿੱਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਹ ਲੜਕਾ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਛਤਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਂਵੇਂ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ! ਅਤੇ ਜੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਡਿੱਗਿਆ ਤਾਂ, ਕਿਸ ਨੇ ਸੁੱਟਿਆ ?

ਸਾਇੰਸ, ਸਮਝਣ ਵਰਗਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਸਾਨੂੰ ਕਲੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਲੜਨ ਲੱਗੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਇਸ ਕੰਧ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੜੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਲੜ ਸਕੇਗਾ ? ਜੇ ਇਸ ਕੰਧ ਨਾਲ ਕਦੇ ਸਿਰ ਟਕਰਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ? ਸਿਰ ਟਕਰਾਇਆ, ਭਾਵ ਤੁਹਾਡੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ, ਹੁਣ ਕੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਮਾਰੋਗੇ ? ਇਸੇ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜੋ ਬਹੁਤ ਕਲੇਸ਼ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਹਨ ! ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਖਣਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਧਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਕੰਧ ਨੂੰ ਡਿੜਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਈ ਹੈ । ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਮਿਤ ਨਾਲ ਜੋ ਟਕਰਾਓ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਛੱਡੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਚ੍ਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਬੋਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੇਲਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ? ਜਦਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੰਧ ਵਰਗੇ ਹੋ ਜਾਓ ਨਾ ! ਤੁਸੀਂ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਡਿੜਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ ਭਗਵਾਨ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਡਿੜਕਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਿੜਕੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੰਧ ਵਰਗੇ ਬਣ ਜਾਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਭਗਵਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਹੈਲਪ’ ਕਰਨਗੇ ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣਾ, ਇਹ ਦੇਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਕੰਧ ਨਾਲ ਜੋ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਦਿੱਖਣ ਕਰਕੇ ਟਕਰਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਖਣ ਕਰਕੇ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅੱਗੇ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਖਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਧਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਕ੍ਰੋਧ-ਮਾਨ-ਮਾਇਆ-ਲੋਭ ਆਦਿ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਾ ਦਿੱਖਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ! ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ! ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਉਸਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਨਾ ! ਕੰਧ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ? ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੰਧਾਂ ਹੀ ਹਨ । ਕੰਧ ਟਕਰਾਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਖਰੀ-ਖੇਟੀ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਨਾ ? ਕਿ ‘ਇਹ ਮੇਰਾ ਸਹੀ ਹੈ’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਨ ਦੀ ਝੰਜਟ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ ਨਾ ? ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਵੀ ਕੰਧ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਨ । ਉਸ ਤੋਂ ਸਹੀ ਮਨਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਟਕਰਾਓ, ਉਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੀ ਹੈ ਆਪਣੀ

ਟਕਰਾਓ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੀ ਹੈ ? ਅਗਿਆਨਤਾ । ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਰਬਲਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ । ਲੋਕ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ,

ਮਤਭੇਦ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਖਿਮਾ ਮੰਗ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ, ‘ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਉਦਾ ਹੈ।’ ਜਿੱਥੇ ਟਕਰਾਓ ਹੋਇਆ, ਉੱਥੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ।

ਘਰਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਾਸ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ

ਸਾਰੀ ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਘਰਸ਼ਣ (ਟਕਰਾਓ, ਰਗੜ) ਨਾਲ। ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਟਕਰਾਏ ਤਾਂ ਖਤਮ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਟਕਰਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟਕਰਾਓ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਰਫ ਘਰਸ਼ਣ (ਟਕਰਾਓ) ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਏਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਘਰਸ਼ਣ (ਟਕਰਾਓ) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਹੈ’, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗਾ। ‘ਘਰਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੀ ਕਰ ਲਿਆ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਸਮਕਿਤ ਹੋ ਗਿਆ !

ਪਹਿਲਾ ਜੋ ਘਰਸ਼ਣ (ਟਕਰਾਓ) ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹੀ ਵਾਪਿਸ ਅਉਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਜੇ ਨਵਾਂ ਘਰਸ਼ਣ (ਟਕਰਾਓ) ਪੈਦਾ ਕਰੋਗੇ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਆਈ ਹੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਖੁਦ ਟਕਰਾਓ ਹੋਣ ਹੀ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ !

ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਨਾਲ ਘਰਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮੂਲ ਬੀਜ ਵੈਰ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਵੈਰ ਅਤੇ ਘਰਸ਼ਣ-ਇਹ ਦੋ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ, ਉਸਦਾ ਮੋਕਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੇਮ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵੈਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪੰਨ (ਪੈਦਾ) ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਕਾਂਨਸੈਂਸ, ਐਵਰੀਵੇਅਰ ਐਪਲੀਕੇਬਲ

ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਵੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾ ਟਕਰਾਈਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੀਏ ਤਾਂ ‘ਕਾਂਨਸੈਂਸ’ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ

ਚਾਹੀਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ‘ਕਾਮਨਸੈਸ’ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ! ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਘਰਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਘਰਸ਼ਟ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ‘ਕਾਮਨਸੈਸ’ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਆਤਮਾ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰਸ਼ਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਦੱਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਗਿਆਨ ਜਾਵੇਗਾ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ‘ਕਾਮਨਸੈਸ’ ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਕੰਧ ਦੇ ਲਈ ਉਲਟੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣ ਤਾਂ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ । ਜਦ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੀਵਿਤ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਵੀ ਉਲਟਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਹੈ । ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਟਕਰਾਓ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਟਕਰਾਓ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਕਰਾਓ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਤਿੰਨ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਕਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦੀ ਮੈਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਟਕਰਾਓ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰ ਲੈਣਾ । ਇਹ ਸਭ ਟਕਰਾਓ ਤਾਂ ਹੋਣਗੇ ਹੀ । ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਕਾਰੀ ਕਾਰਣ ਹੈ, ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਟਕਰਾਓ ਹੋਣਗੇ ਹੀ । ਟਕਰਾਓ ਦਾ ਮੂਲ ਹੀ ਇਹ ਹੈ । ਜਿਸਨੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਕੋਈ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ । ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।

ਹੋਇਆ ਸੇ ਨਿਆਂ

ਕੁਦਰਤ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਆਂ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਆਂ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਜੇ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਕਦੇ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੋਗੇ ਕਿ ‘ਹੋਇਆ ਸੇ ਨਿਆਂ’, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕੋਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਅਨਿਆਈ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਦਾ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮੰਨਣਾ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਗਿਆਨ। ‘ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ’ ਜਾਣਨਾ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ‘ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ’ ਨਹੀਂ ਜਾਣਨਾ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਆਗਿਆਨ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਲੱਭਣ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਗਤ ਨਿਆਂ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਲੱਭਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਹੋਇਆ, ਸੇ ਨਿਆਂ। ਜੇ ਹੋ ਗਿਆ ਉਹੀ ਨਿਆਂ। ਇਹ ਕੋਰਟ ਆਦਿ ਸਭ ਬਣੇ ਹਨ ਇਹ, ਨਿਆਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਬਣੇ ਹਨ ! ਓ ਭਰਾਵਾ, ਨਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ? ਉਸਦੇ ਨਾਲੋਂ ‘ਕੀ ਹੋਇਆ’ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ! ਉਹੀ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਨਿਆਂ—ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਫਲ, ਉਹ ਤਾਂ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਜੋੜਨ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਨਾ !

ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਾਲ੍ਪ ਕੱਢੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ—ਤਿੰਨ ਗਾਲ੍ਪਾਂ ਕੱਢ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਮਨ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਤਿੰਨ ਗਾਲ੍ਪਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, ਇਸ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਿਆਂ ਹੈ ? ਉਸਦਾ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਿਛਲਾ ਹਿਸਾਬ ਚੁਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ? ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕੀ ਹੈ ? ਜੇ ਪਿਛਲਾ ਹਿਸਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਰਤ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਕੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਆਂ ਹੀ ਹੈ।

ਉਹ ਤਾਂ ਇਸ ਜਨਮ ਦੀ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਹੈ ਨਾ ! ਬਹੀ ਖਾਤਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੈ ਸਕੇ, ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੈ ਲੈਣਾ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਅਗਲਾ—ਪਿਛਲਾ ਹਿਸਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕੇ। ਇੰਨਾ ਨਿਯਮ ਵਾਲਾ ਜਗਤ ਹੈ।

ਕਾਰਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੋ, ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ

ਇਹ ਸਭ ਰਿਜਲਟ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਰਿਜਲਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ, ਇਹ ਮੈਥੈਮੇਟਿਕਸ (ਹਿਸਾਬ) ਵਿੱਚੋਂ ਸੌ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਚਾਨਵੇ ਨੰਬਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੌ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਚੀ ਨੰਬਰ ਆਉਣ। ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਭੁੱਲ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ? ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ, ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਹੋਈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਨਾ ? ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਯੋਗ ਜੇ ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ, ਕੀ ਕਾੱਜ (ਕਾਰਣ) ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ—ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕਿੱਕਰ ਦਾ ਕੰਢਾ ਸਿੱਧਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ—ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੰਢਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਝ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਬੂਟ—ਚੱਪਲ ਪਾਏ ਬਗੈਰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਰੌਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੇਰ ਆ ਗਿਆ, ਚੇਰ ਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਦੌੜ ਪਏ ਅਤੇ ਕੰਢਾ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਖੁੱਭ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਹਿਸਾਬ ਹੈ !

ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹੀ ਵਾਪਿਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕੇ, ਇੱਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾੱਜ (ਕਾਰਣ) ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ।

ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਭਗਵਾਨ ਨਿਆਂ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਅਨਿਆਂ ਸਰੂਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹੀ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ-ਅਨਿਆਂ ਤਾਂ ਲੋਕਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਚੇਰ, ਚੇਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਦਾਨੀ, ਦਾਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਇੱਥੇ ਐਸਾ-ਵੈਸਾ ਕੁਝ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਏਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ, ‘ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹੀ ਸਾਡੀ ਆਗਿਆ ਹੈ !’

ਨਿੱਜਦੇਸ਼ ਦਿਖਾਵੇ ਅਨਿਆਂ

ਸਿਰਫ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਅਨਿਯਮਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਗਤ ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਕਦੇ ਨਿਯਮ ਰਹਿਤ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਗਲਤ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕਿੰਟ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਅਨਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਪਰ ਲੋਕ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਦੇਵੇ। ਖੁਦ ਨੇ ਦਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਗਤ ਨਿਆਂ ਸਰੂਪ

ਇਹ ਜਗਤ ਗੱਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਗਤ ਨਿਆਂ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ, ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੁਦਰਤ ਕਿਤੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਨਿਆਂ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਦਰਤ ਗਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਹੀ ਨਾਸਮੜੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਜਿਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਤੇ ਦੇਖੋ ਨਾ ਚਿੰਤਾ ਹੀ ਚਿੰਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਹੋਇਆ ਉਸਨੂੰ ਨਿਆ ਕਰੋ।

‘ਹੋਇਆ ਸੇ ਨਿਆ’ ਸਮਝੀਏ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਿੰਟ ਲਈ ਵੀ ਕਦੇ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਆਂ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੁੱਧੀ ਸਾਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੂਲ (ਅਸਲ) ਗੱਲ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਓ। ਬੁੱਧੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਮਝ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ। ਹੋਇਆ ਸੇ ਨਿਆਂ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ-ਚੁੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਲਟਾ-ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਆਂ ਲੱਭਦੇ-ਲੱਭਦੇ ਤਾਂ ਦਮ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਮੇਰਾ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਲੱਭਣ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਰ ਪਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ। ਨਿਆਂ ਲੱਭਣ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹੀ ਦਾ ਉਹੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦਾ ਉਹੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝ ਜਾਈਏ? ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲ ਹੈ!

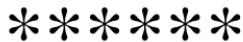
ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਅੰਤ, ਇਹੀ ਮੇਕਸ ਮਾਰਗ

ਬੁੱਧੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਵਿਕਲਪ ਦਿਖਾਵੇ ਨਾ, ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ, ਜੇ ਹੋਇਆ ਉਹੀ ਨਿਆਂ। ਬੁੱਧੀ ਨਿਆਂ ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਮਰਿਆਦਾ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਰੱਖੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਆਂ। ਬੁੱਧੀ ਜਿੰਨੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਹੋਵਾਂਗੇ!

ਨਿਆਂ ਲੱਭਣ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਵਿਕਲਪ ਵੱਧਦੇ ਹੀ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਨਿਆਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜੋ ਕਰੇ, ਉਹ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਵਿਕਲਪ ਵੱਧਦੇ

ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਜਾਲ ਹੀ ਬੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਵੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ! ਇਸਦੇ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ
ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਹੋਇਆ ਸੇ ਨਿਆਂ।

ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਆਂ ਹੀ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਿਰੰਤਰ (ਲਗਾਤਾਰ) ਨਿਆਂ
ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਸਬੂਤ ਤਾਂ 'ਗਿਆਨੀ' ਦਿੰਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਨਿਆਂ ਹੈ ? ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ, ਉਹ 'ਗਿਆਨੀ' ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਉਸਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਿਬੇੜਾ ਅਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਿਬੇੜਾ ਆਵੇਗਾ।

ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ

ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ .....

ਇਸ ਜਗਤ ਦੇ ਜੱਜ ਤਾਂ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਰਮ ਜਗਤ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜੱਜ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੈ ਹੈ, 'ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ'। ਇਹੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਜਗਤ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਸੰਸਾਰ ਖੜਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜਗਤ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਗਤ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ, ਸੰਪੁਰਣ ਨਿਆਂ ਪੂਰਵਕ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਅਉਂਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦਿਖੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਵਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖੇਗਾ?

ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੁਗਤਣਾ ?

ਸਾਨੂੰ ਢੁੱਖ ਕਿਉਂ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ, ਇਹ ਲੱਭ ਲਓ ਨਾ? ਇਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਭੁੱਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੁਕਤ | ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮੁਕਤ ਹੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬੰਧਨ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਜਗਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਰਹੱਸ ਗਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਟਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਗਿਆਨ-ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਜੇਬ ਕੱਟੀ ਗਈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਕਿਸਦੀ? ਇਸਦੀ ਜੇਬ ਨਹੀਂ ਕੱਟੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕੱਟੀ? ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁਣ ਕੋਣ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ? 'ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ!'

ਭੁਗਤਣਾ ਖੁਦ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਣ

ਜੇ ਢੁੱਖ ਭੁਗਤੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਲ ਅਤੇ ਜੇ ਸੁੱਖ ਭੋਗੇ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਇਨਾਮ। ਪਰ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਮਿਤ ਨੂੰ ਫੜਦਾ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਅਲ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਜਿਸ

ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਫੜੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਐਗਜੈਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੋਗਵਟਾ (ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ ਦਾ ਅਸਰ) ਦੇ ਸਕੇ !

ਸਾਡੀ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਕਹੇਗਾ ਨਾ ? ਇਸ ਲਈ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ ਨਾ ! ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੀਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਜਗਤ ਦੁੱਖ ਭੋਗਣ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁੱਖ ਭੋਗਣ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਜਿੰਨਾ ਹਿਸਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਸੁੱਖ ਹੀ ਭੋਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ? ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਦੁੱਖ ਹੀ ਭੋਗਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ? ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ। ਜਿਹੜੇ ਦੁੱਖ ਖੁਦ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਵੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਖੁਦ ਦਾ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਭੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਭੁੱਲ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ ਖੁਦ ਦੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਦਾ

ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ (ਨਤੀਜਾ) ਹੈ। ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਲੇਸ਼ਮਾਤਰ (ਖੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ) ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 'ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ'।

ਕੋਈ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਝਗੜ ਰਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਮੌਜਾਣ, ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਦੇਖਣ ਜਾਓ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਗੂੜੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਰਵਟਾਂ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਕਿ ਪਤੀ

ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ ਸਾਰੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਭੁੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਤੀ ਮੈਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਜਾਗ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ‘ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ’। ਪੂਰਾ ਜਗਤ ਨਿਮਿਤ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਡਣ ਨੂੰ ਦੌੜਦਾ ਹੈ।

ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ?

ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਗੁਨਹਗਾਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੇਬ ਕੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਜਲੇਖੀਆਂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਚਾਹ-ਪਾਈ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਠੀਕ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਿਸਦੀ ਜੇਬ ਕੱਟੀ ਗਈ, ਉਹ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭੁਗਤਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਚੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇਬ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜਦੋਂ ਫੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਚੇਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੂਰਾ ਜਗਤ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ ਖੁਦ, ਪਰ ਗਲਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਗੁਨਾਹ ਢੁੱਗਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਵੀ ਉਲੜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਗਏ ਤਾਂ ਉਲੜਣ ਘੱਟਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾ।

ਇਸ ਜਗਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦਿਖੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਦੁੱਖ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬਹੀ ਖਾਤੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਨਵਾਂ ਵਪਾਰ ਸੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਹਿਸਾਬ ਚੁੱਕ ਗਿਆ।

ਉਪਕਾਰੀ, ਕਰਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ

ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ਿਤ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਉਦੈ ਨਾਲ ਹਨ। ਜੇ ਵੀ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਅੱਜ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਕਰਮ ਦੇ ਫਲ ਸਰੂਪ ਸਭ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੱਸ ਨੂੰ ਹੋ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਨੂੰ ਹੋ ਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੱਸ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁਗਤਾਵਾ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਸੱਸ ਦੀ ਹੈ। ਜੇਠਾਈ ਨੂੰ ਉਕਸਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੁਗਤਾਵਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਭੁੱਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਕਸਾਏ ਵੀ ਉਹ ਦੇਣ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿਸਾਬ ਬਾਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਨੂੰ ਚੁਕਤਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਅੱਖ ਨਾਲ ਅੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਸਭ ਬਿਨਾਂ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਨਾ-ਜਿੰਨਾ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਨਾ-ਉਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲੇਗਾ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜਮਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਕਿ ਵਾਹ, ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਹਿਸਾਬ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਵਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਭੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਥਰ ਮਾਰਿਆ ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਲੱਗਿਆ ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੈ! ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਬਾਲ-ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਹੋਣ, ਪਰ ਜੇ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝ ਲੈਣਾ!

ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵੱਖਰਾਪਨ ਤਾਂ ਕਰੋ

ਭੁੱਲ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਕੈਣ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ। ਨੈਕਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦਸ ਗਿਲਾਸ ਟੁੱਟ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਅਸਰ ਘਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਹੁਣ ਘਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਭੁਗਤਣੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਕੁਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ (ਬੇਚੈਨ ਰਹਿਣਗੇ)। ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਂ

ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਸੌਂ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਬਾਪ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਕਿ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਲਰਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੁਗਤੇਰਾ। ‘ਭੁਗਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ’। ਉਹ ਇੰਨਾ ਅਲੱਗ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਮੇਕਸ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰੀਏ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਨਾ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਨਾ। ਇਹ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਖੁਦ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਨਿਮਿਤ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡਣ ਦੇੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੰਡਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇਗਾ ? ਚੋਰਸਤੇ ਤੇ ਕੰਡਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਲੰਘ ਜਾਣ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਕੰਡਾ ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਵਿਵਸਥਿਤ ਸ਼ਕਤੀ’ (ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀ) ਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ? ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਡਾ ਲੱਗਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਲੱਗੇਗਾ। ਸਾਰੇ ਸੰਯੋਗ ਇੱਕਠਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਮਿਤ ਦਾ ਕੀ ਦੇਸ ?

ਕੋਈ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਭਾਂ ? ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਉਹੀ ਤੇਰੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਕੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ ? ਇਹ ਲੱਭ ਲੈਣਾ।

ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁੱਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ?

ਭੁੱਲ ਕਿਸਦੀ ? ਭੁਗਤੇ ਉਸਦੀ ! ਕੀ ਭੁੱਲ ? ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਚੰਦੂ ਭਾਈ ਹਾਂ’ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ ਮਾਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁੱਲ ਖੁਦ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਫਾਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

*****

ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸਾਧਨ - ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ

ਕ੍ਰਮਣ-ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ-ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਮਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕ੍ਰਮਣ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਐਕਸੇਸ (ਜ਼ਿਆਦਾ) ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਜੇ ਛੁੱਟਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ, ਮਤਲਬ ਧੋਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜੇ ਭਾਵ ਕੀਤਾ ਕਿ, ‘ਫਲਾਏ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਥੱਪੜ ਲਗਾ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਰੂਪਕ ਵਿੱਚ ਅਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚਾਰ ਥੱਪੜ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਤੀਕ੍ਰਮਣ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ‘ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ’ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ, ਉਸਦੇ ਨਿਮਿਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ।

ਕੋਈ ਖਰਾਬ ਆਚਰਣ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਖਰਾਬ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਦਾਗ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੱਟਦਾ (ਚੁੱਭਦਾ) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੁਦ ਦੇ ਭਾਵ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਚੰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਰ ਵੀ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ! ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਦੋਂ ਕੰਮ ਅਉਂਦਾ ਹੈ ? ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਉਲਟੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ, ਉਦੋਂ ਕੰਮ ਅਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ

ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਮਤਲਬ ਕੀ ? ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਭਾਵ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸਾਡਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਗੁਨਾਗਾਰ ਕੋਣ ਹੈ ? ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਨਾਗਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਆਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਨਿਮਿਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਰਮ ਦੇ ਉਦੈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਨਿਮਿਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਆਪਣਾ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਇਸ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਖਰਾਬ ਭਾਵ ਹੋਇਆ। ਉਸਦੇ ਲਈ ਨਾਲਾਇਕ ਹੈ, ਲੁੱਚਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਵਿਚਾਰ ਆ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਾਲੂ ਕੱਢੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਨਿਮਿਤ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਡਣ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਝਗੜੇ ਹਨ।

ਦਿਨ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਉਲਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਵਿਹਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ? ਅਸੀਂ ਜੋ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਭ ਕ੍ਰਮਣ ਹੈ। ਕ੍ਰਮਣ ਯਾਨੀ ਵਿਹਾਰ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਕੜਕ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲ ਗਏ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ? ਤਾਂ ਉਹ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਉਲਟਾ ਚੱਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ।

ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਧੀ

ਪੁਸ਼ਨ ਕਰਤਾ : ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ?

ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ : ਮਨ-ਵਚਨ-ਕਾਇਆ, ਭਾਵਕਰਮ-ਦ੍ਰਵਕਰਮ-ਨੇ ਕਰਮ, ਚੰਦੂਲਾਲ ਅਤੇ ਚੰਦੂਲਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਰਵ (ਸਾਰੀ) ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਅਲੱਗ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਸਦੇ 'ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ' ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ, 'ਹੇ ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਭਗਵਾਨ ! ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਭੁੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਓ। 'ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ' ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਦਾਦਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, 'ਇਹ ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ' ; ਤਾਂ ਉਹ ਆਲੋਚਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਧੋਣਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮਣ ਅਤੇ 'ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਭੁੱਲ ਫਿਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ', ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ

ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ ਹੈ ! ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਭ ਅਤਿਕੁਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਫੌਰਨ ਹੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ ਕਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੈ ।

* * * * *

ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ ਵਿਧੀ

ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਦੇਹਧਾਰੀ (ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਨਾਮ) ਦੇ ਮਨ-ਬਚਨ-ਕਾਇਆ ਦੇ ਯੋਗ, ਭਾਵਕਰਮ-ਦ੍ਰਵਕਰਮ-ਨੇ ਕਰਮ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਐਸੇ ਹੋ ਸ਼ੁੱਧ ਆਤਮਾ ਭਗਵਾਨ, ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਅੱਜ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜੇ ਜੇ ** ਦੋਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ । ਹਿਰਦੇ ਪੂਰਵਕ (ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ) ਬਹੁਤ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ । ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਕਰਾਂ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਦਿੜ (ਪੱਕਾ) ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਇਸਦੇ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਓ ।

** ਕ੍ਰੈਚ-ਮਾਨ-ਮਾਇਆ-ਲੋਭ, ਵਿਸੈ-ਵਿਕਾਰ, ਕਸ਼ਾਏ ਆਦਿ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਕਰੋ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਬਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਕਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ! ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ‘ਅਤਿਕੁਮਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੁਮਣ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਮੋਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕੋਗੇ ।

ਤ੍ਰੀਮੰਦਿਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਮੂਲ ਪੁਰਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਭਗਵਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਰੀਰ ਸਹਿਤ (ਦੇਹਧਾਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਹਾਜ਼ਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਸੰਬੰਧੀ ਗਲਤ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਆਤਮ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਾਲਕ੍ਰਮ (ਕਾਲ ਚੱਕਰ) ਅਨੁਸਾਰ ਮੂਲ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬਾੜੇ-ਸੰਪਰਦਾਇ ਬਣਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੁਖ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਲਿੰਕ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪਰਮ ਪੂਜਨੀਕ ਸ੍ਰੀ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੀ, ਪਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ‘ਤੂੰ-ਤੂੰ, ਮੈਂ-ਮੈਂ’ ਦੇ ਛਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦੁਰਾਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਤੋਂ ਪਰਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੇਖਾ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ, ਜੇ ਹੈ ਸੰਪੂਰਣ ਨਿਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਧਰਮ ਸੰਕੁਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ।

ਮੇਕਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੇਤੂ ਦੇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਸਵਾਮੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਗੀਤਾ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ ‘ਆਤਮਵਤ ਸਰਵ ਭੁਤੇਸੂ’ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੀਵ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਭੇਦ ਮਿਟਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਸ਼ਿਵ ਸਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਚਿਰਾਨੰਦ ਰੂਪਹ ਸ਼ਿਵੈਅਹਮ ਸ਼ਿਵੈਅਹਮ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਸੁਚੁਆਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਤਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਭੇਦਤਾ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਖੰਡਨ-ਮੰਡਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨੂੰ ਠੇਸ (ਚੋਟ) ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਰਮ ਪੂਜਨੀਕ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ (ਦਾਦਾ ਸ਼੍ਰੀ) ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਾਣੋ-ਅਣਜਾਣੋ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਵਿਰਾਧਨਾ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰਾਧਨਾਵਾਂ ਯੋਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨਿਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ ਸੰਕੁਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਭਗਵੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਛੁਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਕੜਾਂ, ਦੁਰਾਗ੍ਰਹਿ, ਭੇਦਭਾਵ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਮਿੱਟਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਗ੍ਰਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ ਅਡਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਰਾਜਕੇਟ, ਮੇਰਬੀ, ਗੋਦਰਾ, ਭਾਦਰਾਣ, ਚਲਾਮਲੀ ਅਤੇ ਬਾਸਣਾ (ਜਿਲਾ ਬੜੇਦਰਾ) ਆਦਿ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਨਿਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਫ਼ੀਨਾਮਾ

ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਏਦਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਜਗਾ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਥੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਅਨੁਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ ਖਾਮੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਖਿਮਾ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ।

ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ?

- ਇਹ ਭੇਦ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤਰੀ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ।
- 1958 ਵਿੱਚ ਪਰਮ ਪੂਜਨੀਕ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਜੋ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਉਹੀ ਗਿਆਨ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਜਨੀਕ ਨੀਚੂ ਮਾਂ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ, ਪੂਜਨੀਕ ਦੀਪਕ ਭਾਈ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

- ਜਨਮ-ਮਰਣ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ।
- ਖੁਦ ਦੀ ਆਤਮ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ।
- ਪਾਰਿਵਾਰਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ।

ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- ਆਤਮ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਉਤਪਨਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਸਹੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜੀਵਨ-ਵਿਹਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਦੇ ਪਾਪ ਭਸਤੀਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਅਗਿਆਨ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਗਿਆਨ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਬੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਮ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?

- ਆਤਮਗਿਆਨ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਪੂਜਨੀਕ ਨੀਚੂਆਂ ਅਤੇ ਪੂਜਨੀਕ ਦੀਪਕ ਭਾਈ ਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਜਾਂ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ. ਸਤਿਸੰਗ ਅਤੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਤਮ ਸਾਖਸ਼ਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ।
- ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਦੀਪਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦੀਪਕ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਖੁਦ ਆ ਕੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਧਰਮ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਬਦਲਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।
- ਗਿਆਨ ਅਮੁੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਛਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕਾਂ

੧. ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ	੨੪. ਮਾਨਵ ਧਰਮ
੨. ਸਰਵ ਢੁਖੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤੀ	੨੫. ਸੇਵਾ-ਪਰੋਪਕਾਰ
੩. ਕਰਮ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ	੨੬. ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸਮੇਂ, ਪਹਿਲੇ ਅੌਰ ਪਸਚਾਤ
੪. ਆਤਮ ਬੋਧ	੨੭. ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ..... ਲਿਏਸ
੫. ਮੈਂ ਕੋਣ ਹੁੰ ?	੨੮. ਪੜੀ-ਪਤਨੀ ਕਾ ਦਿਵਜ ਵਿਵਹਾਰ
੬. ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਰਥਕਰ ਸ੍ਰੀ ਸੀਮੰਧਰ ਸਵਾਮੀ	੨੯. ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ
੭. ਭੁਗਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਲ	੩੦. ਗੁਰੂ - ਸਿਸ਼ਯ
੮. ਐਡਜਸਟ ਐਵਰੀਵੇਅਰ	੩੧. ਅਹਿਮਾ
੯. ਟਕਰਾਵ ਟਾਲੀਏ	੩੨. ਸਤਯ-ਆਸਤਯ ਕੇ ਰਹੱਸਯ
੧੦. ਹੂਆ ਸੇ ਨਿਆਏ	੩੩. ਚਮਤਕਾਰ
੧੧. ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਕੋਣ	੩੪. ਪਾਪ-ਪੁਨਯ
੧੨. ਚਿੰਤਾ	੩੫. ਵਾਈ, ਵਿਵਹਾਰ ਮੌਂ
੧੩. ਕੋਧ	੩੬. ਕਰਮ ਕਾ ਵਿਗਿਆਨ
੧੪. ਪ੍ਰਤੀਕਰਮਣ	੩੭. ਆਪਤਵਾਈ-੧
੧੫. ਪੈਸੋਂ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ	੩੮. ਆਪਤਵਾਈ-੨
੧੬. ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਸਵਰੂਪ	੩੯. ਆਪਤਵਾਈ-੩
੧੭. ਜਗਤ ਕਰਤਾ ਕੋਣ	੪੦. ਆਪਤਵਾਈ-੪
੧੮. ਤ੍ਰਿਮੰਤਰ	੪੧. ਆਪਤਵਾਈ-੫
੧੯. ਭਾਵਨਾ ਸੇ ਸੁਧਰੇ ਜਨਮੋਜਨਮ	੪੨. ਆਪਤਵਾਈ-੬
੨੦. ਪ੍ਰੇਮ	੪੩. ਆਪਤਵਾਈ-੭
੨੧. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅੌਰ ਬੱਚੋਂ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ	੪੪. ਆਪਤਵਾਈ-੮
੨੨. ਸਮਝ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਾ	੪੫. ਆਪਤਵਾਈ-੧੩
੨੩. ਦਾਨ	੪੬. ਸਮਝ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬ੍ਰਹਮਚਰਿਆ

- ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਛਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਭਾਰਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵੇਬਸਾਈਟ www.dadabaghwan.org ਉੱਤੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਭ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਛਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਭਾਰਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਦਾਦਾਵਾਈ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਥਾਨ

ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ

ਅੜਾਲਜ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਸਿਮੰਧਰ ਸਿਟੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-ਕਲੋਲ ਹਾਈਵੇ, ਪੇਸਟ : ਅੜਾਲਜ, ਜ਼ਿ.-ਗਾੜੀਨਗਰ, ਗੁਜਰਾਤ-382421. ਫੋਨ : (079) 39830100, E-mail : info@dadabhagwan.org
ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ	: ਦਾਦਾ ਦਰਸਨ, 5, ਮਮਤਾ ਪਾਰਕ ਸੇਸਾਇਟੀ, ਨਵਗੁਜਰਾਤ ਕਾਲੇਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਉਸਮਾਨਪੁਰਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-380014. ਫੋਨ : (079) 27540408
ਵਡੇਦਰਾ :	: ਦਾਦਾ ਮੰਦਿਰ, 17, ਮਾਮਾ ਚੀ ਪੇਲ-ਮੁਹੱਲਾ, ਰਾਵਪੁਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਸਲਾਟਵਾੜਾ, ਵਡੇਦਰਾ. ਫੋਨ : 9924343335
ਗੋਪਰਾ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਭਾਮੇਯਾ ਪਿੰਡ, ਐਂਡਸੀਆਈ ਗੋਡਾਊਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਗੋਪਰਾ. (ਜ਼ਿ.-ਪੰਜਾਬ). ਫੋਨ : (02672) 262300
ਰਾਜਕੇਟ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ-ਰਾਜਕੇਟ ਹਾਈਵੇ, ਤਰਾਘੜਿਆ ਚੌਕੜੀ (ਸਰਕਲ), ਪੇਸਟ : ਮਾਲਿਆਸਥ, ਜ਼ਿ.-ਰਾਜਕੇਟ. ਫੋਨ : 9274111393
ਸੁਰੋਂਦਰਨਗਰ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਲੋਕਵਿਧਿਅਲਜ ਦੇ ਕੋਲ, ਸੁਰੋਂਦਰਨਗਰ-ਰਾਜਕੇਟ ਹਾਈਵੇ, ਮੂਲੀ ਰੋੜ.
ਮੇਰਥੀ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਮੇਰਥੀ-ਨਵਲਥੀ ਹਾਈਵੇ, ਪੇ-ਜੇਪੁਰ, ਤਾ.-ਮੇਰਥੀ, ਜ਼ਿ.-ਰਾਜਕੇਟ. ਫੋਨ : (02822) 297097
ਭੁੱਜ	: ਤ੍ਰਿਮੰਦਿਰ, ਹਿਲ ਗਾਰਡਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਏਅਰਪੋਰਟ ਰੋੜ, ਫੋਨ : (02832) 290123

ਮੁੰਬਈ : 9323528901	ਦਿੱਲੀ : 9810098564
ਕਲਕੱਤਾ : 9830093230	ਚੇਨਾਈ : 9380159957
ਜੈਪੁਰ : 8560894235	ਭੋਪਾਲ : 9425676774
ਇੰਡੋਰ : 9039936173	ਜੱਬਲਪੁਰ : 9425160428
ਰਾਣੌਪੁਰ : 9329644433	ਭਿਲਾਈ : 9827481336
ਪਟਨਾ : 7352723132	ਅਮਰਾਵਤੀ : 9422915064
ਬੰਗਲੂਰੂ : 9590979099	ਹੈਦਰਾਬਾਦ : 9989877786
ਪੂਰਾ : 9422660497	ਜਲੰਧਰ : 9814063043

U.S.A:	Dada Bhagwan Vigyan Instt. 100, SW RedBud Lane, Topeka Kansas 66606
Tel. :	+1877-505-DADA (3232),
Email :	info@us.dadabhagwan.org
UK:	+44330111IDADA (3232)
UAE:	+971 557316937
Singapore:	+6581129229
Website:	www.dadabhagwan.org
Kenya:	+254 722722063
New Zealand :	+64 210376434
Australia:	+61 421127947

ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ

ਅਨੰਤ ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲਈ ਭਟਕ ਰਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਾਦੀਕ ਦਾਦਾ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਅਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਮੁੰਲ ਦੇਨ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਵਿਧੀ, 'ਮੈਂ' (ਆਤਮਾ) ਅਤੇ 'ਮੇਰਾ' (ਮਨ-ਬਚਨ-ਕਾਇਆ) ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੇਦ-ਰੇਖਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਿਆਨੀ ਪੁਰਖ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਿੱਧੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਾਸਵਤ (ਇਲਾਹੀ) ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੰਬੰਧ ਸਾਂਝੀ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਉਲੱਥਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਦਾਦਾ ਗ੍ਰੰਥ

